

**TMMOB
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
42.OLAĞAN GENEL KURULU**

SMM KOMİSYONU RAPORU

KOMİSYON ÜYELERİ

SERDAR PAKER	(EMO)
NEŞE ÜLKER	(EMO)
A.TURAN PAZARLI	(EMO)
MEHMET MAZMANOĞLU	(EMO)
ÖMER ÇELİK	(EMO ADANA ŞUBESİ)
ALİ GÜNDÜZ	(EMO ANKARA ŞUBESİ)
MAHMUT ÜNVER	(EMO ANTALYA ŞUBESİ)
ABDULLAH BÜYÜKİŞIKLAR	(EMO BURSA ŞUBESİ)
CENGİZ SÜZÜK	(EMO DENİZLİ ŞUBESİ)
MURAT KUZU	(EMO DİYARBAKIR ŞUBESİ)
METİN ÇANGALGİL	(EMO ESKİŞEHİR ŞUBESİ)
ASIM BAYIL	(EMO GAZİANTEP ŞUBESİ)
HASAN ECE	(EMO İSTANBUL ŞUBESİ)
ALİ FUAT AYDIN	(EMO İZMİR ŞUBESİ)
MUSTAFA ÖZMETİN	(EMO SAMSUN ŞUBESİ)
İMDAT KÖLEMENOĞLU	(EMO TRABZON ŞUBESİ)

EMO 42. OLAĞAN GENEL KURULU SMM KOMİSYONU RAPORU

- 1- SMM üyelerimizin gerçekleştirdiği hizmetlerin toplumu, doğayı, çağımızı ve geleceğimizi doğrudan etkilemesi nedeniyle bu hizmetlerin mesleki denetiminde, EMO yönetmelikleri çerçevesinde, aynı standart, etik, ahlak ve meslek ilkeleri doğrultusunda ve haksız rekabeti önleyecek şekilde tüm Şube ve temsilciliklerimizde uygulama birlikteliği sağlanmalıdır.
- 2- EMO adına yaptırılan test, kontrol ve ölçüm raporlarının düzenlenmesinde, EMO tarafından hazırlanan rapor formatlarının kullanılmasında uygulama birlikteliği sağlanmalıdır.
- 3- Vergi mevzuatında; sermayeden ayrı olarak kişisel çalışmaya ve sorumluluğa, bilime ve mesleki bilgi birikimine dayanan işlerin diğer ticari faaliyetlerden ayrılarak serbest meslek faaliyeti olarak tespit edilmesinden hareketle serbest meslek faaliyeti yürüten mühendislerin "gerçek kişi" olarak SMM Belgesi alması konusu hakkında çalışma yapılması gerekmektedir.
- 4- Elektronik, Bilgisayar ve Biyomedikal Mühendisliği alanlarında yasal mevzuata yönelik mesleki kazanımlar sağlanması için çalışma yapılması gerekmektedir.
- 5- Odamız içerisinde yer alan Elektrik, Elektronik, Bilgisayar ve Biyomedikal mühendisliği hizmet alanlarının düzenlenmesi konusunda çalışma yapılması ve hizmet alanlarında sektörel durum tespiti yapılarak, ulusal ve uluslararası örgütlenmeler ile belgeleme sistemlerinin belirlenmesi ve bu konularla ilgili çalışma yapılarak Oda görüşünün geliştirilmesi gerekmektedir.
- 6- Elektrik ile ilgili Fen Adamlarının Yetki, Görev ve Sorumlulukları Hakkında Yönetmelik ile meslek alanlarımıza yönelik olarak yapılan yetki gasplarına ilişkin ilgili yönetmeliğin değiştirilmesi süreçlerinde mücadele verilmelidir.
- 7- SMM üyelerimiz tarafından üretilen proje ve mühendislik hizmetlerinin Kamu Kurum ve Kuruluşlarında onay ve denetimi meslektaşlarımız tarafından yapılmasının sağlanması yönünde çalışma yapılmalıdır.
- 8- Yönetmeliklerimizin, gelişen teknolojilere, mevzuat değişikliklerine uygun hale getirilmesi ve buna bağlı olarak çalışma alanlarımızın gelişmiş ülkelere göre istenilen düzeye çıkartılması yönünde çalışmalar yapılmalıdır. Odamız tarafından hazırlanan ve 5 yıldır Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nda bekletilen Elektrik İç Tesisleri Yönetmeliği taslağımızın yayınlatılması konusunda girişimlerde bulunulmalıdır.
- 9- Yapı üretim sürecinde proje müellifi ve teknik uygulama sorumlusu olarak görev alan Mimar, İnşaat, Makina ve Elektrik Mühendislerinin Ortak Mesleki Denetim Uygulamalarını (OMDU) gerçekleştirilmesiyle, Mesleki denetim sırasında Proje ve TUS Hizmet Sözleşmeleri zorunlu hale getirilerek diğer Odalar ile ortaklaştırılmalıdır. Böylece proje ve hizmetlerin hukuki bir belge ile desteklenerek serbest mühendislerin haklarının güvence altına alınması sağlanmalıdır.

10- Özel şirketlerin kamu adına onay yapamayacağından hareketle iç tesisatın bir parçası olan telefon ankastre projelerinin Türk Telekom'dan ayrıca onay istenmesine karşı hukuki girişimlerde bulunulmalıdır.

11- Üniversitelerin vermiş oldukları diplomalarda, elektrik ya da elektronik mühendisi unvanının, verilen eğitime göre tek başına belirtilmesi ya da tüm Elektrik-Elektronik Mühendisliği bölümlerinde eşdeğer eğitim sağlanarak, bu bölümlerden mezun olanların hem Elektrik hem de Elektronik Mühendisliği alanında bütün donanıma sahip kılınmaları gerekmektedir. Ancak Elektrik-Elektronik Mühendisliği programları incelendiğinde çoğu üniversitede sadece Elektronik Mühendisliği eğitimi verildiği görülmektedir. Bu durumun önüne geçmek için lisans ders programlarına Elektrik ile ilgili derslerin eklenmesi yönünde çalışma yapılmalıdır.

12- En az ücret tanımları içinde YG İşletme Sorumluluğu hizmetleri sadece transformatör güçleri üzerinden tanımlanmaktadır. Bu bölümde yüksek gerilimli enerji nakil hatlarının km bazlı işletme sorumluluğu bedellerinin tespit edilmesi yönünde çalışma yapılmalıdır.

13- Özelleştirilen elektrik dağıtım şirketleri ile bazı yerel yönetimlerin farklı farklı uygulamaları nedeniyle yaşanan karışıklıkların ve karmaşanın çözülmesi için yürürlükteki yasa ve yönetmeliklerin uygulanması konusunda İçişleri Bakanlığı, Bayındırlık Bakanlığı, EPDK, Enerji Bakanlığı ile ilgili kuruluşların katılımıyla bir çalıştay yapılması için girişimlerde bulunulmalıdır.

Yukarıdaki öneriler doğrultusunda çalışmalar yaparak yönetmelikler oluşturulması veya ilgili yönetmeliklerde düzenlemelere gidilmesi için seçilecek olan EMO 42. Dönem Yönetim Kurulu'nun görevlendirilmesinin önerilmesine karar verilmiştir.

Bütçe Uygulama Esasları Komisyonu Raporu

1. Yönetim Kurulları, Onur Kurulu, Denetleme Kurulu Üyelerinin hakkı huzur ve harcırahları

1.1 Hakkı Huzurlar:

- . 2010 yılı için oturum başına : 30,00 TL
- . 2011 yılı için oturum başına : 30.00 TL

1.2 Harcırahlar konusunda 42.Dönem Yönetim Kurulu'nun yetkili olması,

2. Üye Ödentileri:

- . 2010 yılı için aylık : 7,50 TL
- . 2011 yılı için aylık : 9.00 TL

3. Kayıt Ücretleri :

- 2010 yılı için : 30,00 TL
- 2011 yılı için : 35.00 TL

4. Kimlik Yenileme Ücreti :

- 2010 yılı için : 12,50 TL
- 2011 yılı için : 15.00 TL

5. Yabancı Uyruklu Üyelerin kayıt ücretleri, üye ödentileri ve kimlik yenileme ücretleri :

5.1 Kayıt Ücretleri :

- 2010 yılı için : 400,00 TL
- 2011 yılı için : 480.00 TL

5.2 Üye Ödentileri :

- 2010 yılı için : 120,00 TL
- 2011 yılı için : 145.00 TL

5.3 Kimlik Yenileme :

- 2010 yılı için : 60,00 TL
- 2011 yılı için : 72.00 TL

6. Oda Tahmini Gelir Gider Tablosu

7. Şube Gelirlerinin Kullanımı :

- 7.1 Şubelerin aylık gelir-gider cetvelleri ile aylık mizanlarını, takip eden ayın en geç 20.gününe kadar şube muhasebe kayıtlarına işlenmesi, merkez paylarının ise en geç 25.gününe kadar Oda merkezine gönderilmesi,

8. Giderlerin aşılması durumu,

oy birliği ile kabul edilmiştir!

Ty SP

[Handwritten signatures and initials]

Şubelerin 6.maddede sunulan gider bütçelerini aşmaları durumunda yaptırım uygulama yetkisi, ödenek arttırma ve fasıllar arasında ödenek aktarma yetkisinin 42.Dönem Oda Yönetim Kuruluna verilmesi,

9. SMM, SMMHB, BT, BTB ve TUS belgeleri bedelleri ile 3.Şahıslara veya kurumlara sunulmak üzere Odadan alınan matbu belgelerin bedelleri;
- 9.1 SMM, SMMHB, BT, BTB, ve TUS belgeleri bedelleri konusuna 42.Dönem Yönetim Kurulu'nun yetkili olması,
- 9.2 Üçüncü şahıslar veya kurumlara sunulmak üzere Odadan alınan matbu belgelerin bedelleri;

2010 yılı için belge başına : 15,00 TL
2011 yılı için belge başına : 18.00 TL

10. Personel Yönetmeliği kadro cetvellerine uygun olarak, brüt ücretlendirmeye esas kadro katsayısının tespiti;
- 10.1 Personel Yönetmeliğinde işyeri katsayının belirlenmesinde 42.Dönem Yönetim Kurulu'nun yetkili olması,
- 10.2 Her türlü gayrimenkulün alımı ve satımı konusunda 42.Dönem Yönetim Kurulunun yetkili olması

Serdar Pakcer

Murat YAPICI

Abdullah BİŞİNEŞKİVAN

Beza Metin

Taylan Özgür YILDIRIM

Hasegin Bader

GELİR ADI	2010 TAHMİNİ BÜTÇE	2011 TAHMİNİ BÜTÇE
EMO MERKEZ		
Hizmet Karşılığı Gelirler	7.000,00	7.500,00
Yayın Gelirleri	95.000,00	100.000,00
Diğer Gelirler	40.000,00	45.000,00
Yabancı Üye Kayıt ve Ödentiler	130.000,00	145.000,00
Şube G.Mrk.Payı	2.979.726,00	3.252.744,00
Ajanda Gelirleri	300.000,00	325.000,00
Sempozyum Etkinlik	25.000,00	30.000,00
TOPLAM	3.576.726,00	3.905.244,00
ADANA		
Hizmet Karşılığı Gelirler	110.000,00	120.000,00
Yayın Gelirleri	5.000,00	5.000,00
Diğer Gelirler	12.000,00	15.000,00
Temsilcilik Gelirleri	150.000,00	155.000,00
Üye kayıt ve Ödentiler	58.000,00	60.000,00
SMM.BT.Gelirleri	165.000,00	170.000,00
SEMPOZYUM		25.000,00
TOPLAM	500.000,00	550.000,00
ANKARA		
Hizmet Karşılığı Gelirler	390.000,00	429.000,00
Yayın Gelirleri	16.000,00	17.000,00
Diğer Gelirler	1.000,00	15.000,00
Temsilcilik Gelirleri	1.820.000,00	2.000.000,00
Üye kayıt ve Ödentiler	368.000,00	385.000,00
SMM.BT.Gelirleri	715.000,00	770.000,00
TOPLAM	3.310.000,00	3.616.000,00
ANTALYA		
Hizmet Karşılığı Gelirler	211.600,00	243.350,00
Yayın Gelirleri	18.600,00	21.400,00
Diğer Gelirler	12.200,00	14.000,00
Temsilcilik Gelirleri	469.800,00	540.300,00
Üye kayıt ve Ödentiler	82.800,00	95.200,00
SMM.BT.Gelirleri	641.000,00	737.150,00
TOPLAM	1.436.000,00	1.651.400,00
BURSA		
Hizmet Karşılığı Gelirler	466.400,00	494.350,00
Yayın Gelirleri	50.000,00	55.000,00
Diğer Gelirler	2.300,00	2.500,00
Temsilcilik Gelirleri	398.000,00	438.000,00
Üye kayıt ve Ödentiler	316.700,00	250.000,00
SMM.BT.Gelirleri	390.500,00	429.500,00
TOPLAM	1.623.900,00	1.669.350,00

Handwritten signatures and initials are present on the right side of the page, including a large signature at the top and several smaller initials below it.

DENİZLİ		
Hizmet Karşılığı Gelirler	40.000,00	45.000,00
Yayın Gelirleri	5.000,00	10.000,00
Diğer Gelirler	20.000,00	25.000,00
Temsilcilik Gelirleri	500.000,00	530.000,00
Üye kayıt ve Ödentiler	30.000,00	30.000,00
SMM.BT.Gelirleri	160.000,00	170.000,00
TOPLAM	755.000,00	810.000,00
DİYARBAKIR		
Hizmet Karşılığı Gelirler	65.000,00	80.000,00
Yayın Gelirleri	1.000,00	1.000,00
Diğer Gelirler	20.000,00	40.000,00
Temsilcilik Gelirleri	530.000,00	590.000,00
Üye kayıt ve Ödentiler	40.000,00	50.000,00
SMM.BT.Gelirleri	220.000,00	262.000,00
TOPLAM	876.000,00	1.023.000,00
ESKİŞEHİR		
Hizmet Karşılığı Gelirler	60.000,00	70.000,00
Yayın Gelirleri	5.000,00	5.000,00
Diğer Gelirler	5.000,00	5.000,00
Temsilcilik Gelirleri	65.000,00	75.000,00
Üye kayıt ve Ödentiler	58.550,00	46.950,00
SMM.BT.Gelirleri	175.000,00	190.000,00
TOPLAM	368.550,00	391.950,00
GAZİANTEP		
Hizmet Karşılığı Gelirler	50.000,00	60.000,00
Yayın Gelirleri	2.500,00	2.750,00
Diğer Gelirler	22.000,00	24.200,00
Temsilcilik Gelirleri	137.500,00	151.250,00
Üye kayıt ve Ödentiler	50.000,00	60.000,00
SMM.BT.Gelirleri	161.500,00	165.000,00
TOPLAM	423.500,00	463.200,00
MERSİN		
Hizmet Karşılığı Gelirler	125.000,00	130.500,00
Yayın Gelirleri	14.880,00	14.000,00
Diğer Gelirler	25.000,00	25.000,00
Temsilcilik Gelirleri	190.000,00	195.000,00
Üye kayıt ve Ödentiler	30.000,00	30.000,00
SMM.BT.Gelirleri	480.000,00	490.000,00
TOPLAM	864.880,00	884.500,00

2

İSTANBUL		
Hizmet Karşılığı Gelirler	670.000,00	720.000,00
Yayın Gelirleri	50.000,00	55.000,00
Diğer Gelirler	45.000,00	50.000,00
Temsilcilik Gelirleri	2.350.000,00	2.570.000,00
Üye kayıt ve Ödentiler	440.000,00	474.000,00
SMM.BT.Gelirleri	690.000,00	740.000,00
TOPLAM	4.245.000,00	4.609.000,00
İZMİR		
Hizmet Karşılığı Gelirler	275.000,00	320.000,00
Yayın Gelirleri	75.000,00	85.000,00
Diğer Gelirler	42.000,00	48.000,00
Temsilcilik Gelirleri	600.000,00	660.000,00
Üye kayıt ve Ödentiler	175.000,00	210.000,00
SMM.BT.Gelirleri	560.000,00	610.000,00
TOPLAM	1.727.000,00	1.933.000,00
KOCAELİ		
Hizmet Karşılığı Gelirler	120.000,00	140.000,00
Yayın Gelirleri	2.000,00	4.000,00
Diğer Gelirler	10.000,00	10.000,00
Temsilcilik Gelirleri	540.000,00	550.000,00
Üye kayıt ve Ödentiler	75.000,00	76.000,00
SMM.BT.Gelirleri	120.000,00	140.000,00
TOPLAM	867.000,00	920.000,00
SAMSUN		
Hizmet Karşılığı Gelirler	52.300,00	55.800,00
Yayın Gelirleri	3.200,00	4.000,00
Diğer Gelirler	4.800,00	5.500,00
Temsilcilik Gelirleri	178.500,00	185.500,00
Üye kayıt ve Ödentiler	39.500,00	46.750,00
SMM.BT.Gelirleri	242.500,00	262.250,00
TOPLAM	520.800,00	559.800,00
TRABZON		
Hizmet Karşılığı Gelirler	57.600,00	69.120,00
Yayın Gelirleri	2.880,00	3.456,00
Diğer Gelirler	12.960,00	15.552,00
Temsilcilik Gelirleri	86.400,00	103.680,00
Üye kayıt ve Ödentiler	46.080,00	55.296,00
SMM.BT.Gelirleri	172.800,00	207.360,00
TOPLAM	378.720,00	454.464,00
GELİRLER TOPLAMI TL	21.473.076,00	23.440.908,00
Şubeler % 17 Hariç Genel Toplam	18.493.350,00	20.188.164,00

Handwritten signatures and initials are present on the right side of the page, including a large signature and several smaller initials.

Handwritten initials or signature at the bottom center of the page.

GİDERİN ADI	2010 TAHMİNİ BÜTÇE	2011 TAHMİNİ BÜTÇE
MERKEZ		
Yönetim Giderleri	435.000,00	300.000,00
Personel Giderleri	1.250.000,00	1.350.000,00
İşletme Giderleri	300.000,00	350.000,00
Hizmet Karşılığı	250.000,00	300.000,00
Yayın Giderleri	350.000,00	400.000,00
Diğer Giderler	50.000,00	60.000,00
TMMOB Payı	250.000,00	275.000,00
Ajanda	275.000,00	300.000,00
Sempozyum Etkinlik	30.000,00	150.000,00
GELİR GİDER FARKI	386.726,00	420.244,00
TOPLAM	3.576.726,00	3.905.244,00
ADANA		
Yönetim Giderleri	40.000,00	41.500,00
Personel Giderleri	135.000,00	140.000,00
İşletme Giderleri	50.000,00	50.000,00
Hizmet Karşılığı	40.000,00	45.000,00
Yayın Giderleri	5.000,00	5.000,00
Diğer Giderler	50.000,00	50.000,00
Temsilcilik Giderleri	95.000,00	100.000,00
Merkez Payı	85.000,00	93.500,00
SEMPOZYUM		25.000,00
TOPLAM	500.000,00	550.000,00
ANKARA		
Yönetim Giderleri	209.000,00	120.000,00
Personel Giderleri	1.080.000,00	1.180.000,00
İşletme Giderleri	230.000,00	265.000,00
Hizmet Karşılığı	98.000,00	132.000,00
Yayın Giderleri	110.000,00	150.000,00
Diğer Giderler	80.000,00	90.000,00
Temsilcilik Giderleri	930.000,00	1.020.000,00
Merkez Payı	562.700,00	614.720,00
BÜTÇE FAZLASI	10.300,00	44.280,00
TOPLAM	3.310.000,00	3.616.000,00
ANTALYA		
Yönetim Giderleri	152.000,00	174.800,00
Personel Giderleri	443.580,00	510.100,00
İşletme Giderleri	150.000,00	172.500,00
Hizmet Karşılığı	153.500,00	176.500,00
Yayın Giderleri	34.000,00	39.100,00
Diğer Giderler	58.800,00	67.650,00
Temsilcilik Giderleri	200.000,00	230.000,00
Merkez Payı	244.120,00	280.750,00
TOPLAM	1.436.000,00	1.651.400,00

ty

SP
Or

42. EMO Olağan Genel Kurulu Kadın Komisyonu Raporu

TMMOB 40. Dönem Genel Kurulu'nda kadın üyelerin önergesiyle karar altına alınan, sekreteryası EMO İstanbul Şube tarafından yürütülen ve 55 yıllık TMMOB tarihinde ilk kez düzenlenen TMMOB I. Kadın Kurultayı'nın amacı:

- TMMOB'nin bir kadın politikası oluşturmasını sağlamak,
- Kadınların dayanışmasını, örgütlenmesini ve temsiliyetini daha güçlü kılmak,
- TMMOB'li kadınların çalışmalara daha etkin katılmalarını sağlamak,
- Kadınların mesleki ve sosyal açıdan kendilerini geliştirerek ifade edebilecekleri mekanizmaları yaratabilmek,
- Yönetim kurullarında ve diğer kurullarda kadın temsiliyetini artırabilmek,
- Kadın komisyonlarının yaygınlaştırılmasında etkin olabilmek,
- Diğer kadın ve emek örgütleri, üniversiteler ve ayrımcılık karşıtı platformlarla iletişim ve dayanışma içinde olmak,
- Çalışma hayatı içinde kadın mühendis, mimar ve şehir plancısı meslektaşlarımızın karşılaştığı sorunları belirleyerek çözüm önerileri geliştirmek ve bu çözüm önerilerinin uygulanması için mücadele etmektir.

Kurultay hazırlık aşamasında ve örgütlenme süreci olarak ele alınan bölgesel çalıştaylar sonucunda İstanbul, İzmir, Ankara, Diyarbakır, Bursa ve Adana illerinde TMMOB II Koordinasyon Kurulu Kadın Komisyonları kurulmuştur. Yine birçok ilde bu konuda çalışma başlatılmıştır.

Çalıştaylar ve Kurultay; Eğitimde Cinsiyet Ayrımcılığı, Cinsiyetçi İşbölümü ve İşyeri Pratikleri, Kapitalist Kriz ve Kadınlar, TMMOB'de Kadın Örgütlenmesi olmak üzere dört ana başlıkta yapılmıştır. Bu başlıklar kapsamında TMMOB Kadın Mühendis Mimar ve Şehir Plancıları Kurultayında çıkan sonuçlar şu şekildedir;

Üniversite ve öncesi eğitimde cinsiyet ayrımcılığı söz konusudur. Ders kitaplarında kullanılan dil ve tanımlanan roller cinsiyetçi bir nitelik göstermektedir. Meslek seçiminde ve mesleğe hazırlıkta belirleyici olan cinsiyetçi iş bölümünün ve toplumsal kabullerin değişimi için, eğitim süreçlerinde kullanılan cinsiyetçi dil ve bakışın değiştirilmesi gerekmektedir. Toplumda, "kadın işi", "erkek işi" ön yargılarının giderilmesi için, eğitimin her döneminde akademisyenleri de kapsayacak şekilde, toplumun cinsiyet eşitliği konusunda bilinçlenmesine katkı sağlayacak çalışmalar yapılmalıdır.

Bu cinsiyetçi eğitim sürecinden başlayarak kadınlar, çalışma ortamında istedikleri işleri değil, kadın olmalarından ötürü kendileri için önceden belirlenmiş seçenekler içinden tercih yapmak zorunda kalmaktadırlar. Erkek egemen toplumda, toplumsal cinsiyete bağlı iş bölümü sonucu; teknik, yönetim ve bütünleme gerektiren işlerde kadınlara karşı vize uygulanmaktadır.

Bakım hizmetlerinin toplumsallaşması amacıyla, bebek bakım üniteleri, kreş ve anaokulları, yaşlı ve hasta bakım evleri, gündüz ve gece bakım evleri ve bakım destek birimleri gibi hizmetler kamusal olarak verilmelidir. İşyerlerinde kreş açılması için yalnız kadın sayısı değil, tüm çalışan sayısı dikkate alınmalıdır. Yasalarda bulunan anne ve baba için ücretli doğum izni ve emzirme izninin ihtiyaçlara göre artırılması ve yine anne ve baba için ebeveyn izninin yasalarla düzenlenmesi, kadınların doğum izni sırasındaki ücretlerinin ve primlerinin tam ve eksiksiz ödenmesi için mücadele edilmelidir.

TMMOB, bağlı oda ve şubelerinin çalışmalarında, toplantılarında, yazılı ve görsel hiçbir yayınında cinsiyet ayrımcılığı yapmamalıdır. Ayrıca kadınların iş hukuku ve kamusal alandaki

haklarının neler olduğu konusunda çalışmalar yapmalı ve toplumsal cinsiyet konusunda farkındalık eğitimi düzenlemelidir.

TMMOB üyesi kadınların sorunları, toplumdaki diğer emekçi kesimlerin ve kadınların sorunlarından ayrılamaz bir bütündür. Mevcut ekonomik ve sosyal politikalarla, kazanılmış haklar gasp edilmeye, sosyal devlet anlayışından uzaklaşılmaya, iş güvencesini ve sosyal güvenlik hakkını ortadan kaldırmaya yönelik düzenlemeler artarak devam etmektedir. Kriz bahanesiyle, başta kadınlar olmak üzere, çalışanlar işten çıkartılmakta ya da ücret kesintilerine, güvencesiz çalışmaya, kreşlerinin kapatılmasına, servislerinin kaldırılmasına razı edilmek istenmektedir.

TMMOB, emek örgütleri ile birlikte, , başta taşeronlaştırma ve esnek üretim olmak üzere çalışanlar arasında bölünme rekabet yaratan ve iş güvencesini yok eden her türlü sisteminin yasaklanması, kadın istihdamının ve kadının çalışma hayatındaki konumunun korunması, kadınlarla erkekler arasındaki ücret farklılığının engellenmesi, eşdeğer işe eşit ücret sağlanması ve diğer özlük haklarının korunması yönünde düzenlemeler yapılması için mücadele etmelidir.

Bir taraftan demokratik siyasetin alanını genişletmeye yönelik çabalar sürdürülürken, TMMOB gibi demokratik ve eşitlikçi yaklaşımı olan bir örgütte, TMMOB ve bağlı oda, şube yönetim kurulları, genel kurul delegasyonu ve diğer tüm organlarında kadın temsiliyetini artırabilmek amacıyla, pozitif destek politikaları üreterek, minimum yüzde 35 kadın kotası uygulanmalıdır. TMMOB kadın üyeleriyle ilgili istatistiki bilgiler toplamalı ve gerekli araştırmalar yapılmalı, bununla ilgili veri tabanı oluşturmalıdır. TMMOB ve bağlı odalarında, bu çalışmaların yürütülmesi için bütçe oluşturmalıdır.

Kadına yönelik her türlü şiddet ve ayrımcılığın yasa ve yönetmelikler çerçevesinde cezai karşılığının bulunması zorunludur. TMMOB, kadına yönelik suçların yaptırımını sağlamak amacı ile TMMOB Ana Yönetmeliği, Disiplin Yönetmeliği, Onur Kurulu Yönetmeliği'nde gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

TMMOB'de kadın hareketinin örgüt içinde güçlü ve sürdürülebilir olabilmesi, yatay ve dikey ilişkilerinin kurulabilmesi ve bütün bu çalışmaların sağlıklı yürütülebilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. TMMOB bünyesinde kurulmuş "Kadın Üye alışma Grubu" merkezi bir kadın örgütlülüğü olarak aktif hale getirilmeli, bu grup TMMOB kadın politikalarını üreterek hayata geçirilmesinden sorumlu olmalıdır. Kadın Üye alışma Grubu; İKK kadın komisyonları, oda ve şube kadın komisyonlarında çalışan gönüllü kadınlar ve komisyon olmayan odalardan gönüllü kadınlardan oluşturulmalıdır. TMMOB 40. Olağan Genel Kurulu'nda kabul edilen fakat hayata geçmeyen Cinsiyet Ayrımcılığı Takip Sekreteryası bu grubun bünyesinde oluşturulmalıdır. Sekreteryaya, başvuruların yapılabileceği, ayrımcılığın, taciz ve *mobbingin* takip edileceği, hukuki ve psikolojik destek vererek çözümün üretileceği bir birim haline getirilmelidir.

TMMOB'li kadınlar, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde arazi şartlarında daha güvenli ve verimli çalışma koşullarının sağlanması, mayınlı arazilerin ulusal kaynaklarla temizlenerek tarım reformu yapılıp organik tarım için bölge halkının kullanımına açılması, kültürlerin, dillerin ve inançların eşit ve özgür olması özlemiyle, Kürt sorununun demokratik bir şekilde çözümüne kavuşturulması ve barışın sağlanması için aktif rol üstlenmelidir.

Sonuç olarak; TMMOB'li kadınlar, TMMOB Kadın MMşP Kurultayı ile birlikte ortak hareket etme ve dayanışma konusunda büyük mesafe almışlardır. Kadınlar, TMMOB'de toplumsal cinsiyet bilincinin örgüt geneline yayılması ve kurultay kararlarının örgütün tümü tarafından benimsenmesi için çalışacaklardır.

Bu kurultay ile TMMOB'da kadın politikalarının, kadın örgütlenme modelinin oluşturulması ve örgütlülüğünün güçlendirilmesi doğrultusunda önemli bir adım atılmıştır. Bu politikaların hayata geçmesi ancak kadınların örgütlülüğü ve dayanışmasıyla mümkün olacaktır.

EMO 42. GENEL KURUL KADIN KOMİSYONU KARAR ÖNERGELERİ

1. EMO, TMMOB Kadın Mühendis Mimar ve Şehir Plancıları Kurultayı kararlarının hayata geçirilmesi için TMMOB 42. Dönem Genel Kurulu'nda gerekli çalışmayı yapar.
2. EMO, TMMOB Kadın Mühendis Mimar ve Şehir Plancıları Kurultayı kararlarından yönetmelik değişikliği gerektiren maddeleri ele alarak EMO Yönetmeliğinde gerekli düzenlemeleri yapar.
3. EMO, TMMOB Kadın örgütlenmesine bağlı olarak, kendi kadın örgütlenmesini yeniden oluşturur. Bu çalışmaları yapmak amacıyla bütçe ayırır.
4. EMO, oda ve şube çalışmalarına katılan üyelere kreş vb. bakım hizmeti sağlanması için gereken düzenlemeleri yapar.
5. EMO, dönem içinde en az 2 kez olmak üzere kadın üye toplantısı düzenler.

TMMOB
EMO
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

42. OLAĞAN GENEL KURULU

26-27 Mart 2010 / Ankara

BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ KOMİSYONU

Gölay Şakiroğulları
Taylan Özgür Yıldırım
Tahir Emre Kalaycı
Mehmet Yazıcı
Arif Cevizci
Burak Oğuz
Halil Ağın
Oktay Dursun
Şenol Tekdal
izlem Gözükeleş
Erhan Dede
Dya Tezel
M. Arif Koşar
Harun Kofoglu

BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ KOMİSYONU

EMO bünyesinde mesleki örgütlenmesini gerçekleştirmiş Bilgisayar Mühendisliği mezunları, bugüne kadarki yapılanma içerisinde çalışmalarını sürdürmektedirler. Ancak gelinen noktada kendilerini daha iyi ifade edebilmek ve sektörlerinde öncü role soyunabilmek için hareket kabiliyetlerini ve temsil yeteneklerini artırma gereksinimi bir dayatma olarak ortaya çıkmıştır. Bu ihtiyaçlardan yola çıkarak gelecek dönemde, disiplinler arasında “eşitlerin birliği” ni sağlayacak bir yeniden yapılanmayı sağlamak için her türlü göreve hazırdırlar.

Sektörün sorunları ve kaotik yapısı fırsat bilinerek, sermayenin ve çok uluslu tekellerin lehine uygulamalar yapılmakta ve sektör bu yönde şekillendirilmeye çalışılmakta, ardi ardına yasal düzenlemeler ve özel yetkili kurumlar oluşturulmakta, emekten, çalışandan yana bir örgütün boşluğu her geçen gün daha çok hissedilmektedir. Bu boşluğu doldurması gereken EMO ve TMMOB un daha aktif, daha etkin olması gerekmektedir.

Bu nedenledir ki;

aşağıda yer alan tespitlerimiz, EMO'nun bu sektördeki rolünü güçlendirecek yapısal değişiklikleri de içerecek şekilde program olarak sunulmuştur.

- MEDAK ve MDK yapılanmaları “Komisyon” olarak değil, “KURUL” olarak adlandırılmalıdır. Bu kurullar kendi altlarında “çalışma komisyonları” kurabilmelidir.
- MEDAK ve MDK yapıları bir mesleğin temsil yeteneğini taşımalıdır. Bu nedenle atama yoluyla değil seçilme yoluyla oluşturulmaları gerekir. OYK ve ŞYK için adaylarını kendileri seçerek önermelidir. Program ve bütçe hazırlamalı, hesap verme, görüş alma, tabanları ile buluşma kanallarını oluşturmalıdırlar.
- Bu yüzden MEDAK ve MDK yönetmelikleri yeniden düzenlenmelidir.
- En az 500 üyesi olan veya toplamda % 5 orana sahip her disiplinin mutlaka OYK ve ŞYK’ larda, delegasyonlarda temsil yeteneği sağlanmalıdır. Şubelerde bu oran 50 veya % 3 olarak belirlenir.
- Oda bünyesinde Bilgi İşlem Bölümü kurulmalı, odanın tüm bilişim altyapısını üstlenen bu kadroların görev tanımları yapılmalıdır.
- Teknik bürolarda bilişim sektöründen gelen birikmişlik, en az ücret, kadro tanımı ve yasal mevzuatın takibi için profesyonel bilgisayar mühendisi çalıştırılması gerekir.
- Hukuksal süreçler için bilişim hukuku konusunda uzmanlaşmış bir avukat istihdam edilmeli veya danışman olarak hizmet alınmalıdır.
- TMMOB ve EMO yönetmeliklerine “Bilişim etiği” ve “Bilişim suçları” ile ilgili maddeler eklenmelidir.
- EMO ve TMMOB bünyesinde sistem işletme ve yazılım projeleri yönetmelikleri çıkartılmalıdır.
- EMO ve TMMOB Yazılım projelerinde yazılımı da, “Proje yönetimi” süreçlerine uygun olup olmadığının denetimini de ~~EMO bünyesinde~~ Bilgisayar Mühendisleri yapmalıdır. Her disiplinde olduğu gibi bu meslekte de proje denetimi bir “mühendislik” hakkıdır. ~~EMO bünyesinde~~
- Bilişimle ilgili her türlü basın – yayın organlarına yapılacak sektörel açıklamalarda, bilgisayar mühendislerinin de yer alması sağlanmalıdır.

- Bilişim sektörüne yönelik yapılacak etkinliklerde Bilgisayar mühendisleri aktif görev almalı ve yönlendirici pozisyonlarda çalışmalıdırlar.
- Sömürü düzenine karşı tüm bilişim çalışanları ile birlikte sendikal mücadelede yer alınmalı, bilgisayar mühendislerinin de bu konuda farkındalığını artıracak çalışmalar yapılmalıdır.
- Bilgisayar mühendisliği danışma kurulları oluşturulmalı, şube ve oda programlarında üye kurultayları ve mesleklerine yönelik çalıştaylar yapılmasına yer verilmelidir.
- MİSEM ve MÜGE kapsamındaki bilişim eğitimleri ve eğitmenleri meslekten belirlenmeli ve eğitmenlere “eğitiminin eğitimi” verilmelidir. Geçer seviyedeki kişilere sadece eğitim verilmelidir. Eğitim notları ve içeriği mutlaka kayıt altına alınmalıdır.
- Meslek alanlarının belirlenmesi ve mesleki etkinliklerin içerikleri konusunda destek almak için akademisyenlerden “bilişim bilim kurulu” oluşturulmalıdır.
- Bilişim ajandası, bilişim el kitapçığı, bilişim kataloğu gibi mesleğe yönelik basımlar yapılmalıdır. Sektörümüzle ilgili yayınların Türkçe basımına devam edilmelidir.
- Daha sonra uluslararası vizyonda kazanmasını sağlayacak şekilde, Türkçe hakemli bilgisayar dergisinin çıkartılması için çalışmalar yapılmalı, en geç 2 yıl içinde yayınlanmalıdır.
- E-dönüşüm projesine aktif katılım sağlanmalı ve tekelci, sermayeden yana, hak kaybı içeren tüm uygulamalarda tavır konmalı, gerekirse yasal süreçlere başvurulmalıdır.
- Haksız rekabet yaratan, vasıfsızlaştıran kamudaki tüm mevzuatlara ve uygulamalara müdahale edilmelidir.
- Piyasadaki “engineer” adı altında verilen sertifika programlarına müdahale edilmelidir.
- Dışarıdan kurumsal kimliklerle çok uluslu tekellerin ve yerli sermayenin ucuz işgücü olarak “yabancı mühendis” getirtilmesi engellenmelidir.
- Bilgisayar mühendisliği bölümleri toplantısı her yıl geleneksel olarak yapılmalıdır.
- İçerik açısından piyasacı olan ve akademik yetersizliklerden dolayı niteliksiz eğitim veren, markaya dayalı müfredat belirleyen bölümlerle ilişkiye geçilmeli, gerekirse ilgili kurumlar bu konuda uyarılmalıdır.
- Bölümler arasındaki müfredat ve akademik kadrolardan kaynaklanan farklı seviyede mezun olmuş veya EMO-Genç üyelerimizin bu eksikliklerini tespit çalışmaları yapılmalı, gerekirse bu boşlukları tamamlayacak şekilde akademisyenlerden destek alınarak müfredatlarla birebir eğitimler konmalıdır. (EMO okulu)
- Üniversitelerde, teknokentlerde ve kamuda örgütlenmek için hedef kitlenin profilini çıkaracak çalışmalar yapılmalı ve bu çalışmalar ışığında farklı yöntemler uygulanmalıdır.
- Özgür yazılımı yaygınlaştırmak ve farkındalığı arttırmak için etkinlikler düzenlenmeli ve her etkinliğe destek verilmeye çalışılmalıdır.
- Her yıl farklı üniversitede düzenlenen BİLMÖK için EMO her konuda tam desteği sağlamalı, sermaye derneklerine, çok uluslu tekellere boş alan bırakılmamalıdır.
- Örgütlenmesini tamamlamış her disiplinin kendi kaderini tayin hakkı saklıdır.

TMMOB
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
42.OLAĞAN GENEL KURULU

Elektrik-Elektronik-Bilgisayar-Kontrol-
Biyomedikal Mühendisliği Eğitimi Komisyonu
Raporu

KOMİSYON ÜYELERİ

İSA ÖNDER İLİSU	(EMO)	
S.SIRDAŞ KARABOĞA	(EMO)	
BELGİN TÜRKAY	(EMO)	
E.ORHAN ÖRÜCÜ	(EMO)	
İRFAN ŞENLİK	(EMO)	
MUSA ÇEÇEN	(EMO)	
HACER ÖZTURA	(EMO)	
ŞEBNEM SEÇKİN UĞURLU	(EMO)	
ERTUĞRUL YEMİŞÇİOĞLU	(EMO)	
M. ALİ KIRAN	(EMO)	

GİRİŞ

Bilim ve teknolojinin tanımı, egemen ideolojinin toplumu biçimlendirmek istediği şekle göre değişebilmektedir. Ancak bilim için doğa ve toplumun gelişim, ilerleme yasalarını anlamak, buradan elde edilen bilgiyi toplumun hizmetine sunmak; insanın ve doğanın zenginliğini, yine insan ve doğanın ihtiyaçları doğrultusunda kullanılabilir hale getirmek; insanlığın bolluk içerisinde, sağlıklı, mutlu, eşit ve özgür yaşamasının olanaklarını ilerletmek, bu uğurdaki çalışmaları sistemli bir hale getirmek akla gelir. Eğer bilimin amacı ve işlevine dair bir tanım yapılacaksa, namuslu, onurlu her bilim insanının üzerinde birleşebileceği genel tanım budur. Üniversiteler ise, bilimin konusunu oluşturan bütün alanlarda, bilimin amacına ve işlevine uygun olarak araştırma ve üretim içerisinde olan, bu temelde lisans ve lisansüstü öğrenim veren, öğrencileri bilimsel ve mesleki bir formasyona kavuşturan kurumlardır.¹

Üniversite ve bilimi birleştiren böylesine bir tanım, ülkemizde de 1980 askeri darbesinden beri üniversiteler üzerinde siyasi iktidarların yaratmaya çalıştığı baskı ve şekillendirme çalışmalarını anlamamıza yardımcı olur. Birçok bilimsel gelişme ile, üniversitenin özgür düşünce ortamında yaratılan fikirler egemen ideolojilerin derinden sarsılmasına neden olmuştur. Toplumsal mücadelenin üniversite koridorlarında yankı bularak ilerlemesi tarih boyunca izlenebilir. Tabi ki yapılan baskıların toplumun tüm katmanları etkilediği gibi, üniversitelerin egemen sınıfların çıkarları doğrultusunda "bilgi" üretmeye başlamasıyla sonuçlandığı durumlar da olmuştur.

Ülkemizde iktidarların üniversiteler üzerindeki hakimiyet mücadelesinin en önemli "askeri" YÖK'tür. 6 Kasım 1981 yılında kurulan YÖK toplumsal muhalefetin yükseldiği 1960'lı ve 1970'li yıllarda, üniversitelerden yükselen seslerden rahatsız olan egemen güçlerin, üniversiteleri cezalandırma ve disipline etme isteklerinin uygulayıcısı olarak 28 yıldır iş başındadır.

Bu raporda günümüzde EMO çatısı altında toplanan mühendislik disiplinleri özelinde mühendislik eğitimi incelenip, üniversitelerdeki eğitim kalitesi ve YÖK uygulamaları değerlendirilecektir.

1. ÜNİVERSİTELER

Türkiye'de 94'ü devlet, 45'i vakıf olmak üzere toplam 139 üniversite bulunmaktadır. Vakıf üniversitelerinden 34'ü halen öğrenim hizmetini sürdürürken, diğerleri eğitim-öğrenim hazırlıklarına devam etmektedir. Ayrıca Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bulunan 5 Vakıf Üniversitesi ile Özel statülü Devlet Üniversitesi kapsamında bulunan Hoca Ahmet Yesevi Türk Kazak Üniv. ve Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi de ÖSYS ile öğrenci kabul etmektedir.

Devlet ve Vakıf Üniversitelerin üçte birinden fazlası üç büyük ilde toplanmıştır. Kayseri ve Gaziantep'te 1'er adet olmak üzere İzmir'de 4, Ankara'da 5, İstanbul'da 16, Kıbrıs'ta 5 olmak üzere toplam 32 vakıf üniversitesinde Elektrik Mühendisleri Odası'nın sorumluluk alanına giren lisans eğitimleri verilmektedir. Tablo -1'den de ayrıntılı olarak görüleceği üzere 8254'ü Devlet, 3581'u Vakıf

1 Eğitim-Sen, Üniversitelerde Eğitim Anlayışı Neye Hizmet Ediyor?

Üniversitesine olmak üzere, 11835 öğrenci Elektrik, Elektrik-Elektronik, Elektronik, Elektronik-Haberleşme, Kontrol, Biyomedikal, Bilgisayar, Yazılım, ve Bilişim Sistemleri lisans programlarına kayıt olmuşlardır. Bu rakamın en büyük kısmını 4418 ile Elektrik-Elektronik Mühendisliği ile 5016 öğrenci ile Bilgisayar Mühendisliği oluşturmaktadır.

Tablo -1: 2009 ÖSYS sonuçlarına göre lisans programına yerleşen öğrenci sayıları

Program Adı	Devlet Üniv.		Vakıf Üniv.		Toplam
	Sayı	Kontenjan	Sayı	Kontenjan	
Elektrik Mühendisliği	3	567	-	-	567
Elektrik-Elektronik Müh.	34	3.355	17	1.063	4.418
Elektronik Mühendisliği	4	391	3	104	495
Elektronik-Haberleşme Müh.	6	504	6	142	646
Kontrol Mühendisliği	1	72	1	12	84
Biyomedikal Mühendisliği	1	34	5	199	233
Bilgisayar Mühendisliği	37	3.291	31	1.725	5.016
Yazılım Mühendisliği	-	-	9	278	278
Bilişim Sistemleri Müh.	1	40	5	58	98
TOPLAM	87	8.254	77	3.581	

ÖSYM'nin sayfasından elde edilen verilerden Tablo 1 düzenlenirken göze çarpan önemli noktalar şunlardır:

- Üç büyük il dışındaki Anadolu'da bulunan neredeyse tüm Devlet Üniversiteleri örgün öğrenime (ÖÖ) ek olarak saat 17.00 ile 22.00 arasında eğitim yapan İkinci Öğretim (İÖ) programına sahiptir.
- ÖÖ ve İÖ kontenjanları tüm üniversitelerde eşitlenmiştir.
- Devlet Üniversitelerinin giriş puanlarındaki standart sapma genelde 10 puanın altında iken, Vakıf Üniversitelerinin ücretli kontenjanlarında bu standart sapma 37 puana kadar yükselmektedir.
- Sakarya, Karabük ve Hoca Ahmet Yesevi Üniversitelerinin Bilgisayar Mühendislikleri **uzaktan eğitim** yapmaktadır. Sakarya Üniversitesi yaptığı açıklama ile **Uzaktan Eğitim Merkezi (UZEM)** yardımı ile programdaki derslerin her birinin yaklaşık olarak %70 oranında İnternet

üzerinden, %30 oranında ise sınıf ortamında olacak şekilde, karma bir eğitim modeli olduğunu belirtmektedir.

- ITU, İzmir Ekonomi, Işık, Atılım, Yakın Doğu Üniversitelerinin bilgisayar, yazılım ve bilişim sistemleri bölümleri VOLP-SUNY olarak bilinen çift diplomalı ücretli programlarda bulunmaktadır.

YÖK son yıllarda Devlet Üniversitelerinin bilgisi olmadan %10 ile %25 arasında değişen kontenjan artırımına gitmiştir. Örneğin DEÜ Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü kontenjanı 65 iken 2009-2010 ÖSYS sınavı öncesinde 90'a , OMÜ Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü kontenjanı 45 iken 2009-2010 ÖSYS sınavı öncesinde 65'a ulaşmıştır. Özellikle 2009-2010 yılında gerçekleştirilen artış oranlarını ile ÖÖ ve İÖ öğrenci sayıları eşitlemiştir.

Devlet Üniversitelerinde programların kontenjanları 50 ile 100 arasında değişmektedir. Öğretim üyesi sayısının yetersiz olduğu bölümlerde en az haftada 20 saat ders veren bir öğretim üyesinin, araştırma ve yayın yapmak olanağı kalmamaktadır. Her ile bir üniversite mantığı ile açılan bu üniversiteler yeterli düzeyde akademik bir eğitim verememektedirler.

Hangi mühendislik alanı olursa olsun mühendislikte uzaktan eğitim olamaz. Mühendislik temel bilimlerin doğal süreçlere uygulanması ile insanlık yararını hedefleyen bir meslektir. Mühendislik eğitimi teorik derslerin ve laboratuvar çalışmalarının bire bir etkileşimli şekilde yapılması gerekmektedir.

Üniversitelerde 2008-2009 akademik yılında öğrenci sayısı bir önceki yıla göre % 15,4 artarken, öğretim elemanı sayısı sadece %1,7 oranında artmıştır. Bu bile üniversitelerden beklenenin, ülkenin geleceğini daha aydınlık günlere taşıyacak, sanayileşmeyi ve üretimi sağlayacak mühendisler yetiştirmek değil, hem gençlerin hem de ailelerinin beklentilerini dört-beş yıl daha ertelemek ve bundan siyasi çıkar sağlamak olduğu görülmektedir.

Tablo 1 bir programa yerleşen öğrencilerin sayılarını verirken, bu on programın 2009-2010 ÖSYS sınavında ilk yerleştirmede açık kalan kontenjanları Tablo 2'de verilmiştir. Sadece 3 üniversitede bulunan Elektrik Mühendisliği ilk tercihlerde dolarken, diğer dokuz programda yüzde on ile yetmiş iki arasında değişen oranlarda boş kontenjanların kaldığı görülmektedir. EMO olarak sürekli gündeme getirerek meslektaşlarımızda farkındalık yaratmaya çalıştığımız diğer bir konu ise, Tablo 2'nin alt kısmında görülmektedir. Teknoloji Fakültelerine dönüşen Teknik Eğitim Fakültelerinin EMO kapsamındaki mühendisliklere dönüşmesi beklenen bölümlerinde ilk yerleştirmede hiç kontenjan açığı olmamıştır

Mezunlarının ancak %2-5'i öğretmen olarak istihdam edilebildiği ve öğretmenlik dışında diğer alanlarda istihdam edildiğinde unvan ve yetki sorunu yaşandığı iddia edilerek Teknoloji Fakültelerine çevrilen ve mezunlarına da Teknoloji Mühendisi unvanı verilecek olan iş bulabilme olasılığı en fazla % 5 olan bu bölümler **ilk yerleştirmede tüm kontenjanlarını doldurmuşlardır**. Bu kabul edilmesi ı olanaksız, bir çelişkidir.

Gazi Üniversitesi referans alınarak durum incelendiğinde, haksız bir şekilde unvana sahip olmak adına, daha başarılı öğrencilerin meslek hayatlarındaki şansları ellerinden alınmaktadır. Gazi Üniversitesi Elektrik ve Elektronik Müh. Bölümü 2009 ÖSYS'de 339.796 ortalama puan ve 2.443 standart sapma ile 72 öğrenci alırken, yine aynı üniversite bünyesinde bulunan Elektrik Öğretmenliği 320.330 ortalama puan ve 8.188 standart sapma ile 93 öğrenci, Elektronik Öğretmenliği ise 335.591 ortalama puan ve 7.446 puanlık standart sapma ile 72 öğrencisi almıştır. Çok yüksek olasılıkla bu bölümlerin öğrencileri öğretmen olmak üzere girdikleri üniversiteden mühendis unvanı ile çıkacaklardır. Ortalamada 19.466 ve 4.205 daha az alarak aynı üniversitenin aynı diplomasını taşımak, Gazi Üniversitesi Elektrik ve Elektronik Müh. Bölümünü kazanan 72 öğrencisine başlangıçta yapılan önemli bir haksızlıktır.

Tablo-2: 2009 ÖSYS Lisans Yükseköğretim Programları (Alanlarına Göre)

Program adı	Toplam Kontenjan	Yerleşen	Boş Kalan Sayı %	
Elektrik Mühendisliği	567	567	0	0
Elektrik-Elektronik Mühendisliği	5073	4418	655	12,9
Elektronik Mühendisliği	565	495	70	12,38
Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği	870	646	224	25,74
Kontrol Mühendisliği	112	84	28	25
Biyomedikal Mühendisliği	260	233	27	10,38
Bilgisayar Mühendisliği	5901	5016	885	14,99
Yazılım Mühendisliği	579	278	301	51,98
Bilişim Sistemleri Mühendisliği	345	98	247	71,59

Teknik Eğitim Fakültesi Bölümleri

Bilgisayar Öğretmenliği	381	381	0
Bilgisayar Sistemleri Öğretmenliği	619	619	0
Elektrik Öğretmenliği	780	780	0
Elektronik Öğretmenliği	555	555	0
Elektronik ve Bilgisayar Öğretmenliği	52	52	0
Elektronik ve Haberleşme Öğretmenliği	154	154	0
Enerji Öğretmenliği	31	31	0

Kasım 2009 tarihinde YÖK'ün aldığı bir karar ile 2010 ÖSYS'de Teknik Eğitim Fakülteleri öğrenci almayacak ve yeni müfredatlarını oluşturup geçiş programlarını yapacaklardır. Teknoloji Fakülteleri Mühendislik Fakültelerinin alternatifi değil tamamlayıcısı konumunda olacağı özellikle vurgulanan gerekçede, Teknoloji Fakültelerinin **uygulama mühendisi** yetiştirirken, Mühendislik Fakülteleri'nin ise **araştırma mühendisi** yetiştireceği belirtilmektedir. Siyasi bir karar olmanın ötesine geçemeyen bu uygulamanın üzerinde hiç konuşulmayan en önemli konu ise; ülkemizde yapılan sanayi üretiminin ne kadarında ar-ge çalışmasının vardır? Ne kadarında lisans alınarak üretim yapılmaktadır?

Mühendis bir sistemi tasarlayıp geliştirir ve bunları uygulayan teknisyenlere yol gösterir ve denetler. Mevcut durumda teknisyenlerin görevini, uygulama mühendisi adı altında yeni bir kavrama yüklemek doğru değildir.

Elektrik mühendisliği eğitiminin sadece üç Devlet Üniversitesinde verilmesi ve ilk yerleştirmede boş kontenjanının kalmamasına, aslında ülkede elektrik mühendisine duyulan gereksinime rağmen Vakıf Üniversitelerinde bu programların olmaması gerçekten düşündürücüdür.

Üniversitelerin uluslar arası düzeyde bilim üreten, sanayinin ihtiyacı olan konularda projeler geliştiren, sanayide yeni teknolojiler yaratacak mühendisler yetiştiren yerler olup olmadığının belirlenebilmesi için YOK Başkanlığı performans değerlendirilmesi amacıyla 76 alan belirlemiştir. Bu kriterler arasında en bilinenleri, indekslere girmiş toplam yayın ve bu yayınlara yapılan atıf sayısı, patent sayısı, öğretim üyesi başına düşen indekslere girmiş yayın sayısı, öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı, öğrenci başına düşen kapalı alan (sınıf, laboratuvar ve kütüphane m² olarak), öğrenci başına düşen kitap sayısı, lisansüstü öğrenci sayısı, lisansüstü öğrencisinin lisans öğrencisine oranı, kadrolu idari personelin akademik personele oranı, çift ve yan ana dal oranları, yabancı uyruklu öğrenci oranı, seçmeli ders oranı, mezuniyet oranı, mezunların not ortalaması ve benzerleridir.

2008 yılında ülkemizde yapılan indeksli yayınların öğretim üyesi başına oranlarını içeren listenin ilk 10'u tablo 3'de verilmiştir. Sadece bu tabloya göre yorum yapmak yanıltıcı olacaktır. 1 Mart 2006 tarihinde Erciyes Üniversitesinden bölünerek oluşan, Bozok Üniversitesi'nin 2007 yılında kurulan Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü 1 doçent, 2 yardımcı doçent ve 1 öğretim görevlisinden oluşan kadrosu ile 2009 ÖSYS'de ek kontenjanlardan 38 öğrenci alarak eğitime başlamıştır. Bu sıralama ile 5. sıradaki ODTÜ ve 9. sıradaki Bilkent Üniversitesi'nden daha iyi bir eğitim verdiği anlamına gelmemektedir. Yukarıda sayılan diğer kıstaslarla değerlendirilme yapılması gerekmektedir.

Tablo-3: 2008 Yılında Tüm Üniversitelerde SCI+SSCI+AHCI'de Yayımlanan Yayınların Öğretim Üyesi Başına Düşen Yayın Sayısına Göre Sıralaması

	Üniversite Adı	Net Toplam Yayın	Öğretim Üyesi Sayısı	Oran
1	TOBB Ekonomi Teknoloji Üniv.	113	68	1,66
2	Bozok Üniversitesi	45	29	1,55
3	Aksaray Üniversitesi	51	39	1,31
4	Başkent Üniversitesi	527	423	1,25
5	Adıyaman Üniversitesi	26	22	1,18
6	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	803	728	1,10
7	Çankaya Üniversitesi	75	74	1,01
8	Muş Alparslan Üniversitesi	1	1	1,0
9	Bilkent Üniversitesi	334	342	0,98
10	Koç Üniversitesi	147	151	0,97

YÖK UYGULAMALARI

1.1. Güncel YÖK Uygulamaları

Yakın sürece baktığımız zaman, özellikle 2007 yılında Cumhurbaşkanına yakınlığı ile ön plana çıkan YÖK Başkanının, uygulamaları ile üniversitelerimiz yeni bir mecraya kaymıştır. Hemen 2008 yılı başında üniversitede türban tartışması gündeme oturmuş, ardından da "katsayı uygulamaları" ile ilgili çalışmalar başlamıştır. Meslek lisesi mezunlarının istedikleri herhangi bir lisans bölümünü puanları etkilenmeden tercih yapma olanağını sağlayan YÖK'ün bu uygulaması şimdilik Danıştay'ın kararıyla ertelenmiş gibi görünmektedir.

YÖK'ün bir uygulaması da doğrudan TMMOB ve bağlı odaları ilgilendirmekteydi. Üniversitelere gönderilen bir yazı ile üniversite öğretim elemanlarının meslek odalarında yönetim veya denetim organlarında görev almalarını Anayasa'ya aykırı bir şekilde, üniversite yönetiminin iznine bağlama girişimleri TMMOB'nin girişimleri ile durdurulmuştur. Ancak süreç içinde bazı üniversitelerde, Oda yöneticisi öğretim üyelerinin görevlerinden, üniversite yönetimleri tarafından istifaya zorlandıkları ortaya çıkmıştır. Üniversite öğretim üyelerinin üye oldukları meslek odalarında yönetimlerde yer almasının izine bağlanması, akademisyenleri örgütlerinden soğutmak ve meslek odalarıyla akademisyenlerin bağıını koparmayı amaçlamaktadır.

YÖK ayrıca "Yükseköğretim Kurumlarında Danışma Kurulları Kurulması Hakkında Yönetmelik Taslağı" görüş için üniversitelere göndermiştir. YÖK tarafından hazırlanan taslakta, yönetmeliğin amacı "Yükseköğretim Kurumlarında gerek akademik, gerek idari faaliyetler açısından, yüksek ve sürdürülebilir kalitede hizmetlerin sağlanabilmesinde daha rasyonel ve verimli sonuçlara ulaşabilmek için, yükseköğretim kurumları dışındaki paydaşların da katılacağı Danışma Kurullarının oluşturulması ve bunların ortak çalışma ilkelerini belirlemektir" biçiminde tariflenmiştir. Taslak metinde Danışma Kurulu üyeleri incelendiğinde, TMMOB'nin de adı olmasına karşın üniversitenin asli bileşenlerinin temsilcileri olan örgüt ya da sendikalar ile diğer meslek kuruluşlarının temsilcilerine yer verilmediği görülmektedir. Bu yönetmelikle özerk üniversite talebiyle uyuşmamaktadır.²

1.2.Üniversite Çalışanlarının Özlük Hakları

1990lı yılların başlarına kadar araştırma görevlileri yüksek oranda 33/a maddesine göre istihdam edilmekteydi. Daha sonra araştırma görevlisi kadrolarına daha çok 50/d maddesine göre alım yapılmaya, hatta 33/a kadrosunda olan asistanlar da 50/d maddesine geçmeye özendirilmeye başlandı. Kişilerin doktora eğitimlerinin bitmesine yakın, bölüm başkanlıklarının, dekanlıkları ve rektörlüğün kendilerine uygun gördükleri kişileri tekrar atarken 33/a ile atayarak da çalışmanın devamlılığı sağlanıyordu. Ancak YÖK Başkanı yaptığı açıklamalarda araştırma görevlilerinin durumlarının iyileştirileceğini, "burslu" kadrolarda istihdam edilmesi suretiyle maaşlarından kesilen sosyal güvenlik paylarına kavuşturularak maaşlarında iyileştirmeler yapılacağını müjdeledi(!). Kısa bir süre sonra da YÖK'ün 31 Temmuz 2008'de çıkardığı yönetmelikle üniversitelerin elinden araştırma görevlilerini 50/d kadrosunda, 33/a kadrosuna atama yetkisi alındı. Yönetmelikle üniversitelerin lisansüstü eğitimlerini başarıyla tamamlayan öğrencilerin 33/a madde uyarınca görevlendirmeleri uygulamasına da son verildi ve yeni kadro ilanı şartı getirildi.

Eğitim-Sen'in bu yönetmeliğin iptali için Danıştay'da açtığı dava 17 Nisan 2009'da Danıştay 8. Daire'nin uygulamayı durdurmasıyla sonuçlandı.

Bahsi geçen uygulamaya, araştırma görevlilerinin çalışma koşullarının ve emeklerinin karşılığının düşüklüğü eklenince aslında üniversitelerde bir kıyım yaşandığı gözlenmektedir. Bir çok üniversitede araştırma görevlisi kadroları oldukça erimiştir. Bu nedenlerle ders uygulamaları ve laboratuvar çalışmalarının yürütülmesinde sorunlar yaşanmaktadır.

Üniversitede kadro sorunu sadece Araştırma Görevlilerinin iş güvencesiyle son bulmamaktadır. Doktorasını tamamlamış bir çok araştırma görevlisi uzun yıllar boyunca Yardımcı Doçent kadroları beklemektedir. Aynı şekilde doçentlik sınavını veren akademisyenler de, üniversitelerdeki kadroları için uzun süreler bekleyebilmektedir.

Bütün bunlara tezat olarak özellikle yeni açılan taşra üniversitelerinde kadrolar adeta ihvan edilmektedir. Kendi üniversitelerinde yıllarca kadro bekleyen öğretim elemanlarına da, oluşmuş bütün düzenlerini bozup başka illerdeki üniversitelerdeki kadro olanaklarını "değerlendirmeleri" üst yönetimler tarafından tavsiye edilmektedir.

² Konu ile ilgili TMMOB açıklaması:
http://www.tmmob.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=5595&tipi=3

1.3. Unvan/ Unvansızlık

1980li yıllardan itibaren EMO çatısı altına bir mühendislik disiplini daha dahil oldu. Elektrik-Elektronik Mühendisliği bölümleri öğrenci almaya ve mezun vermeye başladı. Yeni bölümlerin yanı sıra, bazı elektrik veya elektronik haberleşme bölümleri de isimlerini daha yüksek puanlı öğrencileri almak için isimlerini "Elektrik–Elektronik Mühendisliği Bölümü" olarak değiştirdiler. Neredeyse yeni açılan her vakıf üniversitesi de öğrenci çekebilmek için bir elektrik-elektronik mühendisliği programını gündemine aldı.

Neredeyse 30 senedir mezun veren bu bölümlerden artık Elektrik-Elektronik mühendisi mezun edilmektedir. Birinci kısımda da açıklandığı üzere EMO'ya üye olacak öğrencilerin çok büyük bir kısmını bu bölümde okuyanlar oluşturmaktadır. Özellikle vakıf üniversitelerinin elektrik mühendisliği bölümleri laboratuvarlarını, maliyetleri nedeniyle kurmak istememeleri, bu üniversiteleri elektrik-elektronik mühendisliği bölümleri açarak iki ünvanı bir arada vererek, cazibe yaratma çabalarına neden olmuştur. Sanayide ise çift ünvanlı mühendislerin hem elektrik hem de elektronik ile ilgili konularda yetkin olacağı görüşü ile sorumluluk verildiği gözlenmektedir. Halbuki bu bölümlerin bir çoğunda son sınıfta uzmanlaşma seçmeli programlar ile oluşturulmaktadır. Bir çok üniversitenin altyapısı göz önüne alındığında, elektrik-elektronik mühendisliği ünvanlı bir çok meslektaşımızın elektronik ağırlıklı bir eğitimden geçtiği tespit edilebilmektedir. Bu durum özellikle serbest müşavir mühendislik (SMM) alanının düzenlenmesinde, EMO SMM Hizmetleri Yönetmeliği'nin "SMM Belgesi ve SMMH Belgesi Verilmesi" başlıklı 9. maddesindeki; "EM'nin lisans diplomasında birden fazla unvan bulunması durumunda SMM belgesi ünvanın belirlenmesi için EM'den transcript istenir." hükmü gereği yapılan transcript incelemelerinde EMO'yu ve üyesini defalarca karşı karşıya getirmiştir.

Çift ünvanlı meslektaşlarımızla ilgili son zamanlarda yaşanan bir sorun da kamu personeli olarak atanma esnasında yaşanmaktadır. Konuyla ilgili EMO'nun YÖK, üniversiteler ve Devlet Personel Başkanlığı nezdinde girişimleri ne yazık ki sonuçsuz kalmıştır.

Mühendislik unvanları ile ilgili bir diğer konu da YÖK'ün 2005 yılında aldığı bir kararla mühendislik/mimarlık fakültelerinden mezun olanların diplomalarında unvanların yer almayacağını belirtilmesiyle yaşanmıştır. Diplomalardan unvanların kaldırılması tartışması iki zeminde yürütülmektedir. Birincisi kararın hukuki geçerliliği açısından 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun'un 3. maddesinde;

"Madde 3. Birinci maddenin (a) ve (b) fıkralarında yazılı vesikaları haiz bulunanlara (Yüksek mühendis) veya (Yüksek mimar) ve (c) ve (d) fıkralarında yazılı vesikaları haiz bulunanlara da (Mühendis) veya (Mimar) ünvanı verilir. Bu ünvanlar diploma veya ruhsatnamelere de ders olunur."

Bu maddeye göre diplomalarda unvan bulunması gerekmektedir. Nitekim TMMOB Çevre Mühendisleri Odası İstanbul Şubesinden yapılan yazılı açıklamada, Oda tarafından İTÜ Rektörlüğü aleyhine açılan davada İstanbul 9. İdare Mahkemesi, İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğü'nün diplomalarda unvan kullanılmaması yönündeki uygulamasını iptal etti.

İstanbul 9. İdare Mahkemesi'nin verdiği kararda, husumetin davalı olan üniversiteye yöneltilemeyeceği, işlemin YÖK yazısına istinaden yapıldığı, bu yazı doğrultusunda üniversite

tarafından tüm bölümlerden mezun olan öğrencilerin diplomalarına unvan yazılmadığı, bu doğrultuda üniversitenin, yaptığı işlemin hukuka uygun olduğunu savunduğu anlatılarak, 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun'un 3. maddesinin açık hükmü gereğince mühendis ve mimar unvanlarının diplomalarda kaydedileceğinin hüküm altına alındığı vurgulandı. Davalı olan üniversitenin bu yöndeki savunmasının yerinde görülmediği dile getirilen kararda, bir kanunun açık hükmünün idari bir kararla kaldırılamayacağına işaret edilerek, İTÜ'nün işleminin hukuka ve mevzuata uygun olmadığı vurgulandı. EMO 41. Dönem Yönetim Kurulu'da diplomalara ünvan yazılması için benzer bir davanın açılmasına karar vermiş bulunmaktadır.

Tartışmanın ikinci bir boyutunu da AB-GATS süreçleri oluşturmaktadır. YÖK'ün aslında bu uygulamasıyla EUR-ING (European Engineer)³ için gerekli koşullardan birini ortadan kaldırarak AB üyesi olma durumunda bütün mühendis ve mimarları korumasız bıraktığı belirtilmektedir.⁴ Bu sürecin yabancı mühendislere çalışma izni veren kanun tasarıları ve Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu çalışmaları ile tamamlanması söz konusudur.

Bahsedilen YÖK uygulamaları, YÖK ile yargı arasında yaşanan gerilimler, YÖK'ün yapısını yeniden sorgulamayı, bu yapının neden kurulduğunu bir kez daha hatırlatmayı zorunlu kılmıştır. İktidara yakın isimlerin YÖK'ün yapısında etkin olmasıyla, uzun zamandır yapılmayan YÖK protestoları yeniden gündeme gelmiştir. YÖK'ün üye yapısındaki değişiklik aslında YÖK'de temel bir değişime yol açmamıştır. Askeri darbenin üniversiteleri susturmak, baskılamak için kurmuş olduğu bu yapı aslında 30 senedir aynı baskıcı, üniversitenin özerkliğini yok edici çizgide "görevini" yapmaktadır. Bu yapıya son zamanda eklenen gericilik, bize hatalı bir biçimde YÖK nostaljisi yaşatmamalı, YÖK'ü bütünüyle reddettiğimizi tekrar, yüksek sesle söyletmelidir.

2. TMMOB ve EMO'nun LİSANSÜSTÜ EĞİTİME BAKIŞI

02/12/2002 tarihinde resmi gazetede yayımlanan TMMOB Ana Yönetmeliği 49. Maddede "Oda kayıtlarında ve mesleği yapmada lisans eğitim esastır. Bir lisans diplomasıyla ancak TMMOB Genel Kurulunun onayladığı bir Odaya kaydolunabilir. Lisansüstü eğitim ile alınan unvan, ikinci bir lisans diploması olarak değerlendirilemez, buna bağlı olarak mesleki çalışma yapılamayacağı gibi ilgili Odaya da kayıt yapılamaz." ibaresi bulunmaktadır. Buradan da açıkça anlaşılacağı gibi ilgili odaya üyelik sadece ve sadece lisans eğitime dayanmaktadır.

Bununla birlikte özellikle farklı mühendislik disiplinlerinden başvuru kabul eden Bilgisayar Mühendisliği ve Endüstri Mühendisliği gibi alanların bu yüksek lisans programlarının "intibak" programları olduğu ve zaten mühendislik eğitimi olarak gelmiş yüksek lisans adaylarına ek olarak bir sene kendi disiplininde lisans eğitimi verdikten sonra yüksek lisans programına almaktadır. Yani program salt yüksek lisans programı değil bir sene lisans eğitimi de içeren bir intibak programıdır.

Intibak programlarının temel amacı ise farklı disiplinlerden gelen adaylar ile mesleki konulara farklı bakış açısının getirilebilmesi ve bunun bazı programlarda bir ihtiyaç olarak görülmesidir. Bu tip disiplinler arası eğitimlerin mesleki alanlara farklı bakış açıları getirerek mesleğimizi zenginleştireceği

³ Avrupa'daki "yetkin mühendislik" uygulaması

⁴ Bkz: EMO Yetkin Mühendislik Yerel Etkinlikler Sonuç Bildirgeleri

noktasından hareketle TMMOB'nin ve dolayısıyla EMO'nun sadece lisans programlarını dikkate alan bakış açısının temel mesleki düzenlemeleri etkilemeyecek şekilde düzenlenmesini sağlayacak bir çalışmanın yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Lisansüstü eğitimin odamızı ilgilendiren başka bir yönü de özellikle meslek alanı belirlemede uygulanan transkriptte bulunan derslerin değerlendirilmesinde lisansüstünde alınan derslerin bir etkisi olmamaktadır. Bununla birlikte lisansüstü eğitim'in asıl amacının uzmanlaşma olduğu ve bu kapsamda alınan derslerin lisans seviyesindeki derslere göre çok daha nitelikli ve içeriğinin belli bir meslek alanına dönük olduğu gerçeği unutulmaktadır. Lisansüstü eğitimde alınan derslerin de odamızda meslek alanının belirlemede etkin olarak değerlendirilmesi hususu tartışılmalıdır..

- Bu çalışmada EMO İzmir Şubesi mühendislik eğitimi raporu kullanılmıştır.

**TMMOB
EMO
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI**

**42. OLAĞAN GENEL KURULU
26-27 Mart 2010 / Ankara**

ENERJİ VERİMLİLİĞİ KOMİSYONU RAPORU

Komisyon Üyeleri

Bülent Özgümüş
Hulki Artut
Hüseyin Yeşil
Mehmet Ali Karanfil
Mehmet Ali Kiran
Metin Telatar
Necati İpek
Nedim Tüzün
Muammer Özdemir
Ömer Çelik
Özgür Toraman,
Saffet Özdemir ,
Salih Ertan
Talat Canpolat

EMO 42. OLAĞAN GENEL KURULU ENERJİ VERİMLİLİĞİ ÇALIŞMA GRUBU RAPORU

Günümüz koşullarında enerjisiz bir hayat olanaksızdır. Gelişen teknoloji ve artan enerji açığı bütün ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de yeni enerji kaynakları üzerinde daha fazla düşünülmesini, başka ve uygun seçeneklerin bulunmasını ile enerji kaynakları ve enerjinin verimli (en etkin) düzeyde kullanımını zorunlu hale getirmiştir.

Türkiye, artan enerji gereksinimini, sürekli olarak, "daha çok enerji dış alımı" ile karşılayan bir politika izlemiş, dağıtımda, kayıt dışı tüketimle birlikte % 18'e ulaşan kayıplar ve yerine göre % 50'nin üzerine çıkabilen enerji tasarrufu olanaklarını göz ardı etmiştir. Enerji ihtiyacını karşılamak üzere çok pahalı yatırımlar yapılmış, bu kayıplar devam ederken, enerjideki dışa bağımlılık Türkiye için ciddi boyutlara ulaşmıştır. Bu nedenle bundan sonra izlenmesi gereken politika "önce enerjinin verimli kullanılması/tasarrufu için yatırım yapılması, bu yatırımlarla elde edilenler dikkate alınarak, yeni enerji üretim tesisi planlanması" şeklinde olmalıdır. Önümüzdeki yıllarda yaşanması beklenen enerji sıkıntısının aşılması için yapılması gereken en önemli uygulama etkin/verimli kullanım ve dolayısı ile tasarrufa yatırımdır.

İzlenen yanlış politikalar sonucu, kriz öncesi % 75 düzeyine ulaşan ve 2008 yılında değeri 48 milyar dolar olan enerji sektörünün ithalata dayalı dışa bağımlılığı, ülkemiz ekonomisi ve halk üzerinde önemli bir baskı unsuru haline getirmiştir. Genel enerji talebimizdeki yüksek bağımlılık (%75) yanı sıra elektrik üretiminde de % 60 oranında ithalata bağımlı olan ülkemizde "Enerjinin Verimli/Etkin kullanımı ve tasarrufu" çok büyük ve öncelikli bir önem arz etmektedir. Enerji alanı faaliyetlerine ilişkin yasal düzenlemelerde; ilgili kamu yönetimleri, TMMOB'nin ilgili meslek odaları, akademik-bilimsel çevre ve örgütlenmeleri ile kamuoyu görüşlerine önem verilmemesi yasaların uygulanabilirliğini tartışılır kılmıştır. Yasal düzenlemelerde teknik ve hukuksal alt yapının gereklilikleri göz ardı edilerek günlük ve tekil düzenlemelerle, ülke koşullarına yabancı olan danışmanlarla ve tercüme yasalarla sektöre yön verilmeye çalışılmaktadır. Yapılan inceleme, çeşitli çözümleme ve karşılaştırmalar ülkemizdeki ekonomik (üretim&hizmet) ve sosyal-yaşamsal faaliyetler için sarf edilen enerjinin azaltılabilmesinde ciddi bir potansiyel olduğunu göstermektedir. Yasanın tam ve etkin bir şekilde uygulanması halinde, 2020 yılı için öngörülen 222 MTEP birincil enerji tüketiminin % 15 azalarak ~189 MTEP olabileceği hesaplanmaktadır. Bu rakam bugün tüm sanayi sektörünün tükettiği enerjiden bile büyüktür. Bakanlığın, "Enerji Tahminleri ve Enerjinin CO2 Üretimine Etkisi" kapsamında incelenen "Talep Tarafı Yönetimi Senaryosu"na göre de "Enerji Tasarrufu ve Talep Tarafı Yönetimi" politikaları hayata geçirilebildiğinde, sadece elektrik tüketiminin 2020 yılı itibarı ile konutlarda 20 Milyar kWh, sanayide 34 Milyar kWh azaltılabileceği görülmektedir.

Mevcut durumda ortalama olarak binalarda %50, sanayide %20, ulaşımda %15 olarak ifade edilen enerji tasarruf potansiyeli, toplam enerji tüketiminde ortalama %25 oranında tasarrufa işaret etmektedir. Birim GSYİH (gayrisafi yurt içi hasıla) üretmek için tüketilen birincil enerji miktarını ifade eden, Enerji Yoğunluğu değerinin gelişmiş ülkelerle karşılaştırılması da bu konudaki potansiyeli vurgulamaktadır. Uluslararası Enerji Ajansı (IEA)'nın dolar bazındaki ortalama enerji yoğunluğu göstergesi 0,19 iken Türkiye'nin 0,35 ve AB 15'nin Euro cinsinden göstergesi 208 iken Türkiye'nin göstergesi 480'dir.

Enerji yoğunluğunun düşürülmesi; tüm enerji zincirinde verimliliğin artırılması, nihai tüketimde enerji yoğunluğunun azaltılması, iletim ve dağıtımda kayıp-kaçakların azaltılması, üretimde verimlilik artırıcı teknolojilerin uygulanması ve rehabilitasyon yatırımları gibi çalışmalar ile sağlanabilecektir. Türkiye'nin önündeki en önemli politika hedeflerinden birisi, enerji yoğunluğunda düzenli bir düşme eğiliminin yakalanması ve bu şekilde, ülkemizde henüz yeterince tartışılmayan karbon yoğunluğunun azaltılması olmalıdır.

Enerji verimliliğinin artırılması, enerji yoğunluğunun azaltılması ve emperyalist-kapitalist ülkelerin demir, çimento, cam, tekstil, otomotiv vb. gereksinimlerini karşılamak üzere, ülkemizde satın alarak üretim yaptırdığı enerji yoğun sektörlerin terk edilmesi için en kısa sürede, DPT, TÜBİTAK, TMMOB, Üniversiteler; Sanayiciler vb. ilgili bütün kesimlerin görüş, eleştirisi, öneri ve katkısı ile bir Plan-Program yapılmalıdır. Her bir birim yeni enerji ihtiyacı çıktığında öncelikle, yeni arz kaynaklarının devreye sokulması için yatırım yapma alışkanlığından vazgeçen ve diğer alanlarla ilgili politikalarla da örtüşen bir politika acilen üretilmeli ve hayata geçirilmeli, bütünleşik ve değişik sektörlerce içselleştirilmiş politikalara ağırlık verilmelidir.

Enerji Verimliliği ile ilgili Öneriler :

1. "Enerji Verimliliği / Enerji Kaynakları ve Enerjinin Etkin Kullanımı / Enerji Tasarrufu" üzerinde hassasiyetle durulması, istismar edilmemesi, piyasalaştırılmaması, nema-rant alanı haline getirilmemesi gereken konulardır. Bu nedenle gerek bu konuda yapılacak "Eğitim ve Sertifikasyon Hizmetleri"nin sadece kamu kurumlarınca (EİEİ, Üniversiteler, vb.) ve kamu kurumu niteliğindeki ilgili meslek odalarınca yapılması ve gerekse, sadece "Etüt-Fizibilite ve Verimliliği Artırıcı Proje"leri (VAP) yapacak "Enerji Verimliliği Danışmanlık (EVD) Şirketlerinin, bu kurumlarca ciddi bir "Yaptırım Hakkı"na sahip olarak denetlenmesi için gerekli mevzuat değişikliği acilen yapılmalıdır.
2. Yetkilendirilmiş Kurum belgesi alınması süreçlerinde, Laboratuvarının kapılarını EVD Şirketlerine sonuna kadar açan ve böylece Şirketlerin kolayca "Yetki Belgesi" almasına imkan tanıyan EİEİ Genel Müdürlüğü aynı tavrı ODA'mıza ve Makine Mühendisleri Odası'na da göstermeli, bir kamu kurumu olarak, özel sektöre gösterdiği "anlayışı" kamu kurumu niteliğindeki meslek odalarına da göstermelidir.
3. Elektrik enerjisinin verimli "üretimi, iletimi, dağıtımı" bir tesisin planlanması, projelendirilmesi yatırıma dönüştürülmesi, tesis edilmesi ve işletilmesi süreçlerini kapsar ve bu süreçlerin iyi örülmesi "insan" eliyle gerçekleşir. Bu nedenle, bu alanda görev alan kişiler, çağın gereksinimlerine uygun bir organizasyon ile etkin yönetilmeli ve "etkin" kılınmalıdırlar. Gereksinim duyulan insan gücünde "nitelik" öne çıkarılarak uygun ve adil yöntemlerle istihdam yaratılmalıdır.
4. Enerji verimliliğinde; politikalar üretme, uygulama ve denetleme üç ayrı işlevdir ve bu işlevler farklı otoritelerce yerine getirilmelidir.
5. Elektrik Üretim Santrallerinin verimi değişik, yeni teknolojilerle artırılabilir, bu amaçla ilgili uzmanlarca yapılacak enerji etütleri ile enerji tasarruf olanakları bulunup uygulanmalıdır,
6. Termik santrallarda yeterli miktar ve santral tasarımına uygun kalitede yakıtın sürekliliği sağlanmalı, koruyucu bakım sistemleri oluşturularak arızalar azaltılmalı, arızaya müdahale ve periyodik bakım süreleri kısaltılmalı, kalifiye eleman ve yeterli yedek donanım stoğu ile üretim veriminin artırılması sağlanmalıdır.
7. Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının elektrik üretiminde izole bölgelerde kullanılması, sanayi sektöründeki otoprodüktörlerin kendi ısı ihtiyacını karşılarken elektriğini üretmesi iletim ve dağıtım kayıplarının azaltılmasında etkili olacaktır. Bölge ısıtmasının yaygınlaştırılması, ısı üretimi ile birlikte elektrik üretimi veya elektrik üretiminden elde edilen ısınin bölge ısıtmasında kullanılması teşvik edilerek nihai enerji verimi yükseltilmelidir. Bu şekildeki üretimler, sistem dengeleri göz önünde tutularak desteklenmelidir.
8. OG Dağıtım trafolarının, puant gücün çok üzerinde bir kurulu güce sahip olması durumunda, ihtiyaç fazlası kurulu güçten oluşan gereksiz bir teknik kayıp söz konusudur. İşletme ve bakımı TEDAŞ'a ait OG/AG Transformatörlerin Puant güce göre kapasite kullanım oranı % 65'lere çıkarılmalıdır. Bunun için ciddi bir mühendislik çalışması yapılarak düşük kapasite ile çalışan ancak kurulu güçleri yüksek olan transformatörler uygun güçlü transformatörler ile değiştirilmelidir. Aynı durum özel sektöre ait trafolarda da söz konusu olup özel sektör bu anlamda bilgilendirilmelidir.
9. Dağıtım sistemimizde 0,4 kV ile 33 kV arasındaki gerilimler iptal edilmeli, tüm hatlar 33 kV gerilim seviyesine yükseltilerek, ülke genelinde tek bir O.G seviyesine geçilmeli ve böylece hem hat kayıpları azaltılmalı ve hem de bir standardizasyona gidilmelidir.
10. Şehir şebekelerine göre çok daha uzun olmasına rağmen köy ve beldelerdeki AG havai hatlarda en düşük kesitli Rose iletken kullanımından vaz geçilmelidir (AG şebekelerinde hattın uzun, iletken kesitinin düşük olması önemli hat kayıplarına neden olmaktadır.)
11. Çok geniş bir yerleşkeye sahip ülkemizin çoğu yerleşimlerinde enerji tüketim yoğunluğu düşük ancak orta ve alçak gerilim hatları çok uzun olduğu için taşınan enerji başına maliyet ve enerji kayıpları çok yüksek olmaktadır. Bu nedenle, bir dağıtım trafosuna bağlı çok sayıda direğe sahip uzun hatların ilk yatırım sırasında ucuz olduğu varsayımından vazgeçilerek, bunun yerine en yakın trafodan beslenen kısa hatlar tercih edilmelidir.
12. Sistemde kullanımda olan tüm sayaçlar ve ölçü elemanları standartlara uygun şekilde kontrol edilmeli ve periyodik olarak bakımdan geçirilmelidir.
13. Ticari kayıpların azaltılması için abone bilgi kütüklerinin güncellenerek aktif abonelerin belirlenmesi, abonelik işlemi yaptırmadan enerji tüketenlerin aboneliklerinin gerçekleştirilmesi ve tüm abonelerin % 100 okunup ihbarname çıkarılır hale getirilmesi gerekmektedir. Tüketim bedelini gösterir ihbarname dağıtımından sonra süresi içinde tüketim bedelini ödemeyen abonelerin üzerine süratle ve kesintisiz gidilmeli borcunu zamanında ödemeyen aboneler yakın takibe alınarak tahsilat oranları artırılmalıdır. Ayrıca kayıtsız kullanım oranlarının yüksek olduğu il ve ilçeler için bölgenin sosyo-ekonomik özelliklerine uygun strateji ve faaliyet planları ilgili ölge uzmanlarınca hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. Bu süreç sonunda borcunu ödemeyenler hakkında yasal işlemler başlatılıp ciddi anlamda hukuki takip yapılmalıdır. Dar ve düşük gelirli ailelere, bazı ülkelerde olduğu gibi, belirli bir seviyede elektrik (örneğin 75-100-150 kWh/ay vb.) ücretsiz verilmeli, bu değer aşıldığında tamamı ücretlendirilecek şekilde bir sistem kurularak tahakkuk oranı artırılmalıdır.

14. Kullanıcıların alım sırasında iyi bir tercih yapmasını sağlamak üzere; elektrikli ev cihazları üzerinde bulunan ve cihazın enerji performansını gösteren etiketle ilgili olarak bilinçlendirme çalışmaları yapılmalı, üreticiler dönük bir kampanya ile (örneğin vergi indirimi vb.) verimsiz cihazların stoktan çekilmesi sağlanmalıdır. Verimli aydınlatma ile ilgili geniş kapsamlı farkındalık yaratma/bilinçlendirme projeleri yürütülmeli, gerekirse teşvik verilmelidir.
15. Enerji Verimliliği Yasası uyarınca; minimum enerji verimliliği standartlarının, mevcut etiketleme yönetmeliklerine uyumlu olması gereken elektrikli ev araçları ve klimalarla ilgili olarak, üreticilerle işbirliği içinde, piyasadaki ürünlerin incelenmesi, kontrolü ve aykırılara karşı gerekli yaptırım hedefleri saptanmalıdır.

EMO

**TMMOB
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
42.OLAĞAN GENEL KURULU**

**ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ
KOMİSYON RAPORU**

Tuncay ATMAN
Mustafa DAYANIKLI
Mehmet ATAY
Nusret GERÇEK
Hasan ŞAHİN
Mustafa GÜVELOĞLU
Mahmut İlker TAŞAN
Ulaş BİRGÖR
Deniz ÜLKER
Yeşim AYDOĞAN
Ali KATAR
Sıdika ÖDEL
Mehmet DENİZ

ÜLKEMİZDE ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ

*“ Electronics “ dilimize “Elektronik “ diye çevriliyor. Hem Elektronik bilimi, teknolojisi ve bir sanayi sektörünü ifade eden isim, hem de bir sıfat oluyor. Elektronik tüketim malları gibi. Oysa İngilizce bir sıfat olarak Elektronik ayrı kelimedir. Bu nedenle, elektronik biliminin, teknolojilerinin ve bir üretim sektörünün doğuşu ile gelişmesi anlatıldığı için, genel olarak Türkçeye çevirilerde “ Elektronik Sanayi” şeklinde çevrimler tercih edilmektedir. Elektronik, bir bilim ve teknoloji dalı olarak İstanbul teknik Üniversitesine, 1950’li yıllarda “Alçak Gerilim” bölümü dersleri ile girmiş ; ODTÜ- Mühendislik fakültesi kurulunca, “Elektrik-Elektronik Bölümü “ olarak akademik yaşamımızda yerini almıştır.”

Hükümetlerin bu güne dek meslek alanları konusundaki en önemli istekleri; kendi dar kapsamlı ve bağımlı politik görüşlerine koşut sistemlerin oluşturulması biçiminde olmuştur. Eğitim kurumları sonrasında edinilmiş olan bilgi ve beceriyi uluslar arası kabul görecekararlı ve güvenilir bir belgelendirme konusunda; hükümetler hala kendi çıkarları ve görüşleri doğrultusunda oluşturulacak bir kurum peşinde koşturup duruyorlar. Ama arayışı hep TMMOB dışında yapmak konusunda ısrarcılar. Hepimizin iyi bildiği gibi, özellikle AKP hükümeti yüksek öğrenim görmüş olmayı yalnızca nicelik boyutunda değerlendirmeyi seçmiş olduğu için, AB ya da OECD verilerinde kafa sayısını şişirmek adına köylere- açmadığı ilköğretim okulları yerine- yüksek (...) okullar açmayı daha uygun buluyor. Varsın bunlar, kendi çapında “ Yüksek-Orta Öğretim(...)” kurumları davranışı gösterebilir. Ne gam! Seçim meydanlarında “ açılan üniversite ” olarak nitelik yönünde bir sorgulama yok nasılsa. Hoş! Bu konuda denetim yapması gereken meclisin de (...) görev alanına girmiyor bu konu nasılsa...

Yabancı Mühendislerin ülkemizde çalıştırılmaları konusunda sürekli özendirici yasa ve yönetmelikler yaşama geçirilirken yerli Mühendislerin önüne sürekli engeller çıkartılıyor. Üstelik gözlerden kaçırılmak adına bu işlemler ilgisiz yasaların içine gizlenerek, ucuz iş ve beyin gücü değerlendirmeleriyle yapılmaktadır. Yeni çıkan yasalarla, 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık hakkında kanun ve 6235 sayılı TMMOB Kanunu’ nun yabancı mühendislere ülkemizde mesleklerini, yapabilmelerine yönelik sınırlama ve kısıtlamalar açıkça çiğnenmekte ve TMMOB’ nin muhalif tavrı bu yolla da cezalandırılmak istenmektedir. Hükümet tarafından kendilerine bağlı çalıştırılması konusunda önlemlerin alındığı ve TMMOB Yasası yerine konulacak yeni bir yasanın hazırlanmakta olduğu konusunda da duyularımız olmaktadır. Bu yasayı da-tüm diğerleri gibi- “ neye mal olursa olsun ...” mantığıyla mutlaka çıkarmak konusunda çok kararlı olduklarını da tahmin etmek zor değil elbette. Bir yığın eksiği de olsa, çağın dışında kalmış bazı hükümler içeriyor olsa da; mevcut yaşamız, onların yeni çıkaracakları yasadan çok daha ileride olacaktır.

Son yıllarda Elektronik ve Haberleşme Alanında / sektörde, yeni yasalar hızla kamuoyuna “ servis edilmekte”dir. Belirsiz bir kaynaktan besleniyormuş izlenimi veren ve alanı düzenleyeceği hükümet tarafından hararetle savunulan bu yasa ve yönetmeliklerde, her seferinde yoğun olarak ve ısrarla dile getirip karşı görüşümüzü koyduğumuz halde, yerli Mühendislerin bu alanlardaki çalışmalarını düzenleyen ve bu katkıyı arttırabilecek hükümlere yer verilmemektedir. Önemseydiğimiz bir başka konu da; sanayide yerli katkı oranı hiç irdelenmemektedir. Her yerli katkı; çalışma alanlarının artması ve meslektaşlarımızın bu alanlarda hizmet ve ürün çeşitliliği sağlayabilmesi demektir.

En önemli kaygımız ise; e-Devlet (e-Dönüşüm Türkiye Projesi) kapsamında yapıla gelenlerdir. 2003 yılında başlamış ve kapalı kapılar ardında yürütülüp bugün geldiğimiz aşamada; meslek örgütümüzün dışlandığı-görüş alınmadığı, sermayenin öneri ve istekleriyle ortaya çıkan kastlaşmış yapılanmalardır. Öncelikle odamızı ilgilendiren bu konudan sürekli uzak tutularak, haberdar edilmeden ve hiçbir katkımız alınmadan kotarıma yolu seçilmiştir. Özellikle Bilgisayar mühendisi üyelerimizin çalışma alanları ile kısmen elektronik mühendisi üyelerimizi ilgilendiren konularda hiç görüşümüze başvurulmamış ve konu teknisyen düzeyinde kişilere emanet edilerek aşağı – yukarı tamamlanmış bulunmaktadır. Üstelik bu işlerin hemen hiçbir noktasında yerli katkı oranı gözetilmemiştir. Son olarak yerli elektronik sanayinin ipi burada bir kez daha çekilmiştir.

Her ne kadar; Dokuzuncu Kalkınma Planı hedeflerinde üniversite – sanayi işbirliğinden söz eden tümceler yer alıyorsa da; elektronik sanayileri gelişmiş olan ülkeler şöyle bir incelendiğinde, böylesi işbirliklerinin devlet destekli ulusal, uzun soluklu projelerle gerçekleştiğini görmek çok da zor değildir. Ama söz konusu planda böyle bir proje kesinlikle yoktur. AR-GE çalışmaları sonucunda ortaya çıkan bilginin sanayi ve üretim boyutlarına aktarımı konusunda TEKNOLOJİ TRANSFER MERKEZLERİ kurmaktan söz edilen programda; TMMOB ‘ den söz etmek yerine, devlet içinde kurulması planlanan bu merkezin nasıl çalıştırılacağı önemli bir sorundur.

Hazırlanan tüm programlar gibi Dokuzuncu Kalkınma Planında da ana tema ; “ üretim üssü “ aldatmacası üstüne kurgulanmaktadır. Günümüz çok uluslu şirketlerinin en temel ilkesi olan sermaye ihracı ilkesinin yaşamdaki karşılığı olan bu kavram, ülkemizdeki yerli sanayinin tüm sektörlerdeki gelişmesinin önündeki engeldir. Yerli sermaye bu yolla hiçbir AR-GE masraf ve yatırımı yapmadan, sözde hazır ara-mallarının montajıyla işi idare edip gemisini yürütmektedir. Bu anlamda tüm sektörler aynı yolu izleyerek kendi alanlarında hiçbir AR-GE çalışması zahmetine girmiyorlar. Planda ulusal çıkarların gözetileceği sıkça yer alsın da, gerçekleşmesi konusunda bir proje ya da yöntem önerilmiyor. Bu da akla hemen; bizim için ulaşılabilir pazarlar (örnekse Türk Cumhuriyetleri) için “ stratejik ortak mıyız “ yahut “ aracı mıyız “ sorularını getiriyor. Zaten bu hükümetin uygulamalarına baktığımızda sonuç bu değil mi? Microsoft ve onun ürünlerini pazarlayan aracılardan haklarını sonuna kadar korumuyor muyuz? Bunu da çok önceki yıllarda başka hükümetler eliyle GATTS direktifleri ile oluşturulan Tahkim Yasalarıyla garanti altına almıştık (...) Anımsayalım!

ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ EĞİTİMİ

Durmaksızın bakkal dükkânı gibi açılan lise üstü- okullar, üniversite adı altında halka yutturulmaya çalışılıyor. Büyük kentlerimizdeki saygın ve geleneksel üniversitelerimizin bile içi boşaltılarak öğretim üyeleri büyük paralarla vakıf okullarına transfer edilirken, taşrada her gün yeni-sözde-üniversiteler açma, kurdeleler kesme işi bizi nereye taşıyor acaba? Üstelik bunların birçoğunda yabancı dilde eğitim çalışmaları da en üst düzeyde hızla sürdürülüyor... Sanki gençlerimiz orta öğretimden (...) mükemmel bir ana dilinde eğitimden geçirilerek getirilmiş gibi. Kendi dilinde konuşup yaz(a)mayan nesiller yetiştiriyoruz artık... Ve onları sözde üniversitelerimizde yabancı dilde eğitime (...) alıyoruz. e – Devlet yapılanması konusunda hükümet bir yığın güvenlik önleminde, kişisel bilgilerin mahremiyeti ilkesinin esas olacağından sıkça söz ederken; 70 milyon vatandaşını, tüm hak ve hukuk kurallarını çiğneyerek dinlemeye almaktan malul olduğunu artık gizleyemiyor. Üstelik e-Devlet konusundaki tüm çalışmaları Microsoft’ un taşeronlarına yaptırmaya, yerli firmaları hep dışarıda bırakmaya özen göstererek sürdürüyor. Çalışmaların sonuçlarına baktığımızda ise; davul-zurnayla açmayı sürdürdüğü üniversitelerinden yetiştirdiği bilgisayar mühendislerine güvenmeyip, onları işe hiç karıştırmayıp, teknisyenlerin bu iş için yeterli olabileceğini her satırda ısrarla koyuyor. Herhangi bir olumsuzluk durumunda ise; bu bilgisayar mühendisi olmayan zatın hangi yaptırımlarla karşılaşabileceği de nedense unutulmuş ve hiçbir yerde sözü bile edilmiyor.

Özelleştirme diye bütçe açıklarını kapatmak uğruna, Çok Uluslu Şirketlerin tüm sanayimizi ele geçirmek konusundaki engel tanımaz açıklarıyla artık ulusal nitelikte bankamız da kalmadı. Finans sektörünün böylesine yabancılara sunulmasından sonra hemen şöyle bir soru akla geliveriyor: Günü gelende yerli bir firmamız yabancı firmalara karşı gireceği bir ihalede bu bankalardan güvence (= Teminat) mektubunu nasıl alacak?

“ AB Müktesebatı “ diye başlayan engellemelerin sanayimizi tam anlamıyla sekteye uğratmış olması bir yana, yeni yeni kendini bulma yolunda emeklemeye çalışan elektronik sektörümüzü yok ettiği çok somut bir gerçek! Sektörün geçmişteki büyük firmaları artık yabancı ortağın – belki de yeni sahiplerinin – satış bürosu olmasını içlerine sindirmeye çalışıyorlar. Bu firmaların büyükçe bir bölümü de, o büyük firmaların elektronik baskılı devre plakalarının montajını yapmakla yetinmek zorunda kaldılar.

Belirtilen konuların yansımaları, bilgisayar mühendisliği alanında da yoğun olarak yaşanmaktadır. Yazılımlar konusunda dünya çapında yazılımlar gerçekleştirerek, en büyük bizim olacağımız söylemi, sıkça dile getiriliyordu. Oysa kendisini buna hazırlayan ve pıtrak gibi her yerde zuhur eden yazılım firmaları da küçük bazı alt yazılımlarla yetinmeye çalışıyorlar. Üstelik onların emekleri bir üst yazılımda birleştirilerek çok büyük paralar karşılığında yeniden bize satılıyor. Korkunç bir emek sömürsü yolu da böylece devlet eliyle açılmış oluyor.

Ülkemiz genelinde de gelişen-daha geniş boyutuyla dünyadaki gelişmelerin yansıması olarak değerlendirilmelidir- tüm bu olumsuzlukları bir yana bırakırsak; bu sektörün olmazsa olmaz bileşeni

olarak biz elektronik mühendislerine düşen, elektronik sektörünün irdelenmesi ile bu sektörü ileri taşımada üstümüze düşenleri yapmak ve öncelikle de odamız içindeki örgütlenmemizi tamamlamak olmalıdır. Sağlam temellere oturttuğumuz takdirde bu örgütlenme, mutlaka elektronik sektörüne önemli katkılar sağlayacaktır. Geçen dönemden bu yana yapmaya çalıştıklarımıza bakıldığında; çalışma alanlarını düzenlemeye dönük çalışmalarımızın, elektrik mühendisi arkadaşlarımızın sandığı gibi; " alan kapma kaygısı ve telaşı " olmadığı artık açıkça görülmektedir. Hepimizin almış olduğumuz meslek eğitimleri, çalışma alanlarımızı kendi disiplinleriyle sınırlamaktadır ve öyle de olmak zorundadır. Biz bu öngörü çerçevesinde başlangıç olarak " Meslek Alanları " ve " Meslek Dalları " tanımları ile bunların Elektronik Mühendisliği anlamında neler olduğunu ortaya koyduk. Bazı üyelerimizin hala anlamamak konusunda ısrar ediyor olmasına karşın; 40. dönem Elektrik Mühendisleri Odası Olağan Genel Kurulunda bulunan Genel Kurul delegelerine anlatılmış ve " Elektronik Mühendisliği Meslek Alanları " tanımıyla aşağıdaki Meslek Alanları Oybirliği ile kabul edilmiştir.

- Haberleşme ve İletişim Elektronikliği
- Güç Elektronikliği ve Endüstriyel Elektronik
- Elektronik Devre Tasarım ve Üretim Elektronikliği
- Güvenlik Elektronikliği
- Yönetim ve Sistemler Mühendisliği

Dikkati çekmesi gereken en önemli yanı, elektronikğin mühendislik bileşenini eksen olarak yapılmış bir sınıflama oluşudur. Bu meslek alanlarının odamız içinde diğer meslek alanlarıyla çakıştığı noktalar / alanlar mutlaka olacaktır. Yapılardaki elektronik sistemler ve tesisatları buna güzel bir örnektir. Bu durum aynı meslek alanının diğer disiplinlerce de kullanılmasına engel değildir. Ancak, odamız içinde şimdilik var olan temel dört disiplin, ayrı MEDAK' larını oluşturarak meslek alanlarını belirlemeli ve konulacak kriterlerle de girişim olması olası alanlarda temel disiplinin hangisi olduğu açıkça ortaya konmalıdır. Bu konuda komisyonumuzun yaptığı bir hazırlık vardır. Bir başka özen gösterdiğimiz konuda, meslek alanları alt bileşenleri oluşturulurken de kesinlikle " alan kapma " sığılığına düşülmemiştir. Bütün bunlar " Bu kalın çizgilerle belirtilen alanlarda, elektronik mühendisliği – istihdamı – gereklidir ve Devlet Personel Başkanlığına Elektronik Mühendisi Meslek Alanları olarak sunulmalıdır." düşüncesi esas alınarak gerçekleştirilmiştir. Böylece şu anda söz konusu kurumun eliyle oluşturulan kodlarla kamuya istihdam edilen mühendislik alanlarında ortaya çıkan karmaşa ve haksız rekabetin önüne geçme olanağı vardır.

Unutulmaması gereken önemli nokta; elektronik sektörü ürünlerinin, madeni eşya, kimya, ince – mekanik ve enerji sektörü başta olmak üzere öncelikle sanayi ürünlerinde bir numaralı girdi olarak kullanılmasıdır. Sanayi ve hizmet sektörünün bir numaralı girdisi olmaktan ötesi, ürün sağlamanın yanı sıra eğitimden tıp alanına, savunmaya değin günlük yaşamın her alanında çok yaygın olarak kullanılıyor. Bu ise; sektörü vazgeçilmez, giderek kısalan ürün ve teknoloji ömürleri ise; yenilik ve yaratıcılık noktasında stratejik bir önemle yükümlenmektedir.

Rekabet üstünlüğü olarak gelişmiş ülkelerin hizmet sektöründeki en önemli kalemi, Bilgi Teknolojileri ve buna kaynak sağlamak özelliği nedeniyle de elektronik sanayidir. Bütün ülkelerin en önemli sektörleri arasında elektronik ön sıralardadır. Bu ise sektörün Pazar payına da bakıldığında önemli bir iş gücü anlamına gelmektedir. Tek başına bir sanayi dalı olmaktan çıkarak artık diğer sektörleri de geliştiren özellikli bir sanayi olma işlevi oluşmuştur.

Bu durumun ülkemize yansımaları ise meslektaşlarımızın sektörü yönetmedeki ve yapılan AR – GE çalışmalarına katkıları oranında olacaktır. Değişik istatistik çalışmaları da bunu doğrular niteliktedir. Gelişen krizlere karşın, elektronik sanayinin dışsattım rakamları ve Pazar payı yükselme eğilimindedir.

ÜLKEMİZDE ELEKTRONİK SANAYİ'NİN DURUMU

Sektör, 2008 yılı TÜİK verilerine göre 45.000'i aşkın kişiyi istihdam ediyor ve artık 9,5 milyar ABD Doları tutarında üretim yapıyor. Dünya ölçeğinde bu büyüklükler çok önemli olmasa da, ortaya konulan performans ve dinamizm gene de umut vericidir. Bakıldığında, bu dinamizm öncelikle dış pazarlarda bir rekabet üstünlüğü sağlayabilecek noktalara taşınabilir olarak görülmektedir. AR- GE çalışmaları ve TÜİK verileri kamunun hala bu konuya yeterli kaynak ayırmadığına işaret etmektedir. Dışsattım rakamları da küresel krizin etkilerini açıkça taşımaktadır. Krizin derinleştiği günlerde dışsattım rakamları % 2,8 düşme göstermiştir. Dışsattım aynı dönemde %3,9 oranında azalmıştır. Ülkemizde elektrik ve elektronik mühendisliği alanlarında eğitim veren üniversitelerimiz popülist tercih ederek, yüksek puanlı öğrencileri okullarına çekmek amacıyla " elektrik- elektronik mühendisliği " tuhafliğinde bir eğitimi yaygınlaştırarak sürdürmektedirler. Artık – bir bakıma – her gün

yenisi açılan (...) mühendislik okullarının sayısını izlemek pek de olanaklı olamamaktadır. Bu okulların çoğu, gelişmiş ileri ülke standartlarını yakalayamamaktadır. Çünkü henüz buralara yerleştirilebilecek yetkin öğretim üyesi yoktur. Ancak tüm bu olumsuz göstergelere karşın, üniversite giriş sınav sonuçları; ilk 1000 öğrencinin % 50 si, son 20 yıl ortalaması ile elektrik, elektronik ve bilgisayar alanlarına yönelmektedir. Bu sonuç ise temel nitelikler anlamında önemli bir şansa ve umutlu bir geleceğe işaret etmektedir. Ama tüm veriler planlı ve gelişmiş bir eğitim sistemine gereksinimin önemini ortaya koymaktadır. Böylesi planlı ve sistematik bir eğitimin sonucunda sektörün yeni öğeleri olması muhtemel genç meslektaşlarımızın katkıları çok önemsiyoruz. Sektörün ülke içindeki rekabet gücünü dış pazarlara da taşıyacak ve sektörün daha da gelişmesine katkı yaparak istihdamı arttıracaklardır.

Artık elektronik tek başına bir sanayi dalı olmaktan çıkarak; öbür tüm sektörleri geliştiren asal ve doğurgan bir nitelik kazanmıştır. Kalkınmanın; tek aracı olarak ele alınıp değerlendirilmesi en doğru yol olacaktır. Zaten gelişmiş ülkelerin, elektroniğe yaptıkları planlı ve doğru yatırımlarla bu sonucu yakaladıkları gerçeği bunun en temel kanıtı olarak alınabilir. Ama bu noktadan sonra önemli bir sorun ortaya çıkmış görünmektedir. Emek yoğun sektörler çok fazla gereksinimi olan ülkemizde otomasyona yönelik gelişmeler işsizliğe yol açacakmış gibi bir sonuca götürebilir. Böyle bir sonucun ortaya çıkmamasının çözümü gelişmiş elektronik ve bilgisayar mühendislerinin, üretimi arttırarak AR-GE çalışmalarını hızla yaşama geçirmesi ve dışalım yolunu kapalı tutmasından geçiyor. Dışalım yoluyla değil de ülkemizde üretilecek ürünler istihdamı da geliştirecek ve yeni ekonomik sorunların önüne bu yolla geçilebilecektir. Önemli sosyal ve teknolojik planlamalar, bu yolu tıkayabilecek yöntemlerin başında gelmektedir. Tüm bu olgular bize, Türkiye'nin elektronik / bilgi teknolojileri sektörü ve bu sektörün öbür alanlarla olan etkileşimini değerlendirilmesiyle, kapsamlı bir planlama sürecinin başlatılarak uygulamaya geçirmesi gerekmektedir.

ULUSLAR ARASI SERMAYE

Ülkemizin AB ile olan ilişkileri her geçen gün daha karmaşık bir sürece evrilmekte ve içinden çıkılması çok güç bir sorunlar yumağına dönüşmektedir. Bu aslında beklediğimiz ve hep söyleye geldiğimiz sonuçların uç vermeye başladığı anlamına da gelmektedir. Söylemlerimiz her ne kadar siyasal boyutları ile yapılan değerlendirmelerse de, bağımlılığın bu boyutunu da içermektedir. 2005 yılı Ekim ayında başlatılan katılım görüşmelerinin ilk adımı tarama süreci olarak anılmakta ve bu aşamada ülkemizdeki mevzuat ile AB müktesebatı karşılaştırılmaktadır.

Tarama süreci ise;

- AB Müktesebatı ile uyumlu mevzuat
- Değişiklik yapılması gereken mevzuat
- Çıkarılması gereken mevzuat

Biçiminde gerçekleşmektedir.

Ülkemizde var olan durumun saptanmasından sonra Avrupa Komisyonu, tarama sürecinden geçirilerek uyum düzeyi ve uygulama kapasitesi yeterli görülen konu karşılığının açılmasına sıra gelecek ve ikinci aşama olan görüşme süreci başlatılacaktır.

Elektronik sektör ürünleri MALLARIN SERBEST DOLAŞIMI kapsamında yer alan bir konudur. Mamul ve yarı-mamul ürünleri diğer tüm sanayi sektörlerinin ortak paydası olması, Elektronik sektörünün AB de malların serbest dolaşımı kapsamındaki tüm sanayi ürünleri ile aynı politika kapsamına sokmaktadır. Gümrük Birliği kapsamındaki ülkemiz için ise; Avrupa Topluluğu 22 Temmuz 1993 tarihinden beri ürünleri risk gruplarına göre 8 adet modüle ayıran ve bu modüllerle temel gereklere uygunluğu gösteren " (CE) uygunluk işaretinin ürünlere iliştilmesi " demek olan Modüler Yaklaşım Politikası' nı dayatmaktadır. Üreticiler için bu belgenin alınabilmesi konusunda önemli bir mevzuat ve iş takip süreci konulmuştur. Onlar da bu süreci daha çok araçlar eliyle yaptırmayı seçmektedir. Doğaldır ki ,elektronik ürün ve sistemlerinin özelliklerini ve üretimini en iyi bilen Elektronik Mühendisleri eliyle yapmak doğru olan yöntemdir. 40. Olağan Genel Kurul' da bu konuda bir önerge ile bu konuyu odamız gündemine taşıdık. Ancak " işin ...Mühendisleri eliyle yapılması ve SMM hizmetlerine maddesine dahil edilmesi " konusunda genel kurulumuzu ikna edemedik ve bu önergemiz kabul edilmedi. Bu konuda daha fazla geç kalınmadan " (CE) Belgesi' nin alınması ve bu kapsamda hazırlanması gereken Teknik Dosya'nın ilgili Mühendisler eliyle hazırlanmasının" işinin, EMO ve TMMOB nezdinde takibinde ısrarcı olacağız.

Çağımız bilgi toplumu olan ülkeler için önemli bir ayrıcalıklar dizini sunmaktadır. Bilgi ve teknoloji üretebilen ülkeler artık daha bağımsız olabilmekte ve gelişmelerini kendi kaynaklarıyla sürdürebilmektedirler. Kalkınma stratejilerinin daha çok emek yoğun / kol gücü ile belirlendiği ve daha az katma değer yaratılan alanlardan, zihinsel etkinliklere kaydırılması gereği artık ön koşul olarak çağın dayatmasıdır. Biz Elektronik Mühendislerinin en önemli görevi; bu bilgi devrimini

kesinlikle ıskalamamak olmalıdır. Elektronik sektörü de; ülkemizin bilgi toplumu olabilmesi konusundaki asal bileşenlerden birisidir. Bize düşense; mevcut teknolojileri uygulayan değil, yeni teknolojiler üretmeye yönelik çalışmalar yapmak olmalıdır. Bunun yolu da ; " binalarda tesisat projelerini biz de çözmeliyiz. " kısır tartışmaların da yatmıyor elbette. Teknoloji üreten, ülkemizde – bir şekilde – var olmaya devam eden teknolojileri içselleştirerek, özümseyerek gelişmesine katkıda bulunan ve bu yolla da katma değer yaratarak, toplumun gönençini geliştiren elektronik mühendisinin böyle bir gereksinimi olacağını düşünmüyoruz. Meslektaşlarımızın önünde onları bekleyen;

- Bilgiye en kolay ve hızlı erişimin yollarını geliştirerek, gereksinim duydukları bilgiyi amacına en uygun, ama etkin bir biçimde işlemek.
- Araştırmacı kimliğiyle daha etken olarak, teknoloji ve katma değer yaratmak.
- Kendi ürettikleri üzerinden diğer başka teknolojik ürünlerin üretilmesini sağlamak
- Kamu yararını hep önde tutarak, sanat ve insana özgü değerleri koruyup kollamak diye belirtebileceğimiz bir misyonu daha çok önemsiyoruz.

Elektronik sektörü, günümüzde Bilgi Toplumuna ulaşma amacı doğrultusunda üç adet çalışma alanı belirleyerek meslektaşlarımızın dikkatini bu konuya çekmeye çalışıyorlar:

- Sinir sistemlerinin performansının geliştirilmesi. (Enformasyon Teknolojileri)
- Geliştirilen yeni sinir sistemleri arasındaki bağlantıların da geliştirilmesi. (İletişim Teknolojileri)
- Sistemlerin dış dünya ile olan etkileşiminin geliştirilmesi (Telematik Uygulamaları)

Bunları belirttikten sonra, sektöre yön vermesi gereken Elektronik Mühendisleri için gelişen uzgörü (vizyon);

- Bilgi ve birikimleri ile markalar ve yeni teknolojiler yaratmak
- Kendi geliştirdikleri yeni iletişim olanaklarını doğru ve etkin kullanarak bilgi kaynakları üzerinden diğer sektörlere üretimin artması yönünde dolaylı olarak katkıda bulunmak.
- Yukarıda belirtilen üç adet bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda eşgüdümlü olarak geliştirilen çalışmalarla dünya genelinde ilk aklı gelen ya da eşitler arasında yeğlenen ülke yaratmak olmalıdır.

Elektronik sanayinin olumlu gelişimini daha üst noktalara çekmenin yolu; Üniversite, devlet ve özel sektörün birbirinden kopuk, bağımsız ürettikleri her şeyi, bir eşgüdüm ile birleştirmeleri olmalıdır. Bu yolla, sözü edilen bileşenlerin aynı hedefe ortak görüşlerle yönelmeleri sağlanarak bir sinerji geliştirilip teknolojik yaratıcılığı özendirilen politikalar oluşturulmalıdır. Özellikle mühendislik eğitimi veren üniversitelerimizin üstüne düşen görevlerin başında; sanayi'e dönük güncel programlar geliştirmek olmalıdır. Üniversitelerimiz mühendislik eğitimi programlarında sektörel gelişimin gereklerine uygun yenileme çalışmalarını daha sık aralıklarla yapmalıdırlar.

SONUÇ

Elektronik sektörünün ve bu sektörün başat bileşeni olan Elektronik Mühendisliğinin önce tüm disiplinler içinde farklı / ayrı bir yeri olduğunun bu yapılar bünyesindeki farkındalığını sağlamak AMAÇ' tır. Elektrik Mühendisliği, bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de Odamız içerisinde bulunan diğer disiplinlerden daha önce meslek alanına yönelik eksikleri gidermiştir. Odamız içerisinde mevzuatını geliştirerek kendi meslek alanı sınırlarını belirlemiştir. Günümüzde de geçmişten gelen bu birikimin yaşam içerisinde yoğunlukla karşılık bulması, Odamızın sadece Elektrik Mühendisliği alanında faaliyet gösteriyormuş gibi bir yanılsamaya sebep olmuştur. Ancak Odamız içerisinde yer alan farklı disiplinlerin Oda hayatına girmesi ile Elektrik Mühendislerinin Odamız içerisindeki mevcut yapılanması, bu çeşitliliği çoğu zaman göz ardı etmiştir . Gelişen bu çeşitlilik ortak iş yapabilme kültürü ile yüzleşmelerini sağlamıştır. Oda içerisinde tüm disiplinlerin temsil ve faaliyet alanının genişletilebilmesi için ortak çalışmaları artırarak, daha geniş alanda mücadeleleyi örmenin alt yapısının hızla oluşturulması gerekmektedir. Üyelerimizin hakları ile ilgili istemlerinin gelişmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Bunu yaparken bir demokratik kitle örgütü ve meslek odası olma esasları asla akıldan çıkarılmamalı ve tüm platformlarda, ama öncelikle sendikalarda örgütlenme konusu ısrarla desteklenmeli ve sendikalar eksiklikleri konusunda uyarılarak eleştirilmelidirler.

Fikri mülkiyetin korunması esas çerçevesinde TPE (Türk Patent Enstitüsü) ve TUBİTAK mevzuatı ile geneli daha iyi değerlendirmek için tüm mevzuatı gözden geçirecek bir alt komisyon kurmak (Belki bir Şb. MDK.sını bu işle görevlendirmek) gereklidir. Ara ve yatırım malları ithalatının artış nedenlerinde kesinlikle AR-GE çalışmalarının yeterince teşvik görmeyişi ya da araştırma yapan kurum ve kuruluşların sanayi ile gereken eşgüdümü sağlayamayışı önemlidir. Bu durumun sonuçlarından biri de Türkiye'de elektronik bileşenler (komponent) sanayiinin olmayışdır. Araştırılması ve tartışılması gereken Türkiye'de "elektronik bileşenler sanayiinin kurulması"na yönelik ivedilikle çalışmalar yürütülmelidir. Ayrıca yerli mühendis oranını arttırarak, onların yenilikçi ve

yaratıcı birikimlerini sektöre aktaramadığımız takdirde, dışsatımlarımız daha çok dışalımın fonksiyonu olacak ve bu da yanılıcı dışsatım verileri ortaya çıkaracaktır. Yani daha çok dışalım ve dışarıdan destekli teknolojilerle artıyormuş gibi görünen dışsatım rakamları hepimizi yanıltacaktır.

TÜİK verileri bize; istihdamda, yani ücretli çalışanlarda yüksek öğrenim görmüş olanların giderek yükselen bir oran olduğunu bildirmektedir. Burada çok yanılıcı sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Ülkemizde yüksek eğitim almış olanların ne kadarının almış oldukları eğitim ile ilgili çalıştıkları konusu çok daha önemlidir. Bu ise bizim meslek dalımızda sıkça karşılaştığımız sorundur. Meslek dallarının net bir biçimde ayrıştırılmadığı ülkemizde, Elektronik-MEDAK'ın yapmış olduğu saptamalar, Meslek Alanımızın belirlenmesine yönelik hazırlıkları yapılan ve örgüt ile paylaşarak geliştirmeyi düşündüğümüz bir çok çalışma Genel Kurullarda "kayıpçı kavgaları" arasında kendine yer bulamamıştır. Meslek Alanımızın belirlenmesi için yapmış olduğumuz hazırlık ve çalışmalar Devlet Personel Başkanlığına sunulmuş olmalıydı. Böylece bu gün kamu personeli alımlarında yaşanan; Elektrik, Elektronik, Elektrik – Elektronik, Haberleşme, Bilgisayar, Biyomedikal ve benzerleri gibi, meselenin ayarında olmaksızın oluşturulan kadrolara yönelik kodlamalar biraz daha doğruya yakın olabilirdi. Bir grup genç meslektaşımızın odaya yönelik eleştiri bombardımanının haklılığı karşısında böylesi elimiz kolumuz bağlı kalmayabilirdik. Daha da önemlisi SMM olarak çalışan arkadaşlarımızın " Sath-ı Müdafaa " konusundaki kaygılarının ne denli yersiz olduğunu görme fırsatları (...) olurdu hiç değilse. Bizce sorun;" tesisat projelerini kim çizmelidir?" dar görüşünden çok ilerde şeyler olmalıdır. Büyük enerji projelerinin üretilmesi ve bunların işletilmesi ile kamu yararına gelişecek her türlü sürecin paylaşılarak, ortak akılla gerçekleştirilmesi söz konusudur. Herkesin işi tanımlıdır. Yoksa da bu tanımlamaları yapmanın öncelikli koşulu, meslek alanlarının belirlenmesinden geçmektedir. Yukarıda anlatmaya çalıştığımız enerji sürecinde de bu tanımlar yeterince yerine oturduktan sonra göreceğiz ki; bu sürecin içinde bütün mühendislik disiplinlerinin belirli oranlarda ortak emeği vardır. Her tür işte, ortaya konulan her süreçte, mühendislik disiplinlerinin belirli oranda ortaklıkları ve değişen alanlarda katkıları vardır. Yeter ki meslek alanlarını belirlemek konusunda elimizi yeterince çabuk tutalım. Örnek verecek olursak yapılarıdaki elektronik sistem ve tesisatları projesiz yapılmakta, işler mühendislerce tasarlanıp uygulanmamakta ve işletme sorumluluğu bulunmamaktadır. Bu durum can ve mal kayıplarına neden olmaktadır. Bu ve benzeri Meslek alanları ivedilikle düzenlenmelidir.

***TÜBİTAK tarafından çevirisi yapılan Yenilik İktisadı (Christopher Freeman) isimli kitapta Elektronik Sanayi ve Bilgisayar başlığı altında yer alan saptamadır.**

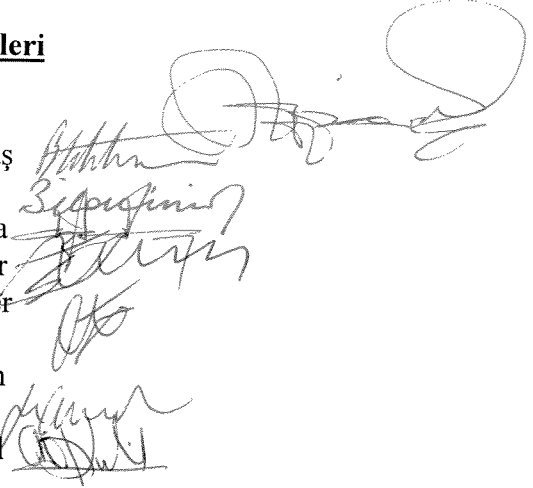
**TMMOB
EMO
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI**

**42. OLAĞAN GENEL KURULU
26-27 Mart 2010 / Ankara**

ENERJİ KOMİSYONU RAPORU

Komisyon Üyeleri

Necati İpek
Bülent Çetintaş
Bilal Gümüş
Olgun Sakarya
H. Suat Türker
Kemal Ulusalır
Orhan Örcü
Muhsin Dugan
Bahadır Acar
M.Ali Karanfil

The image shows a list of names with corresponding handwritten signatures to their right. The signatures are written in black ink and are somewhat stylized. The names and their corresponding signatures are: Necati İpek, Bülent Çetintaş, Bilal Gümüş, Olgun Sakarya, H. Suat Türker, Kemal Ulusalır, Orhan Örcü, Muhsin Dugan, Bahadır Acar, and M.Ali Karanfil.

1.GİRİŞ

Küreselleşmede, başta ABD olmak üzere belirleyici rol üstlenen ülkeler; dünya enerji kaynaklarına sahip olmak ve enerji yollarının güvenliğini sağlamak için işgal ve savaş dahil her yola başvurmuştur.

Önümüzdeki yüzyılda enerji kaynağı olarak petrol ve doğal gazdan söz edilmeyeceği, bu kaynakların tükenmiş ya da çok kısıtlı veya çok pahalı üretilebiliyor olacağı beklenmektedir.

Küresel sermaye; stratejik hedefleri'ne ulaşabilmek için iktisadi ve siyasi araçlar oluşturmakta ve bunlar eliyle devletleri yok etmeye ya da kendilerine biat etmeye çalışmaktadır.

2. DÜNYA'DA ve TÜRKİYE'DE ENERJİNİN GENEL DURUMU

Dünyada “serbestleştirme” ve “piyasalaştırma” politika ve uygulamaları sonucunda kâra odaklanmış “yeni bir alan” oluşmaktadır. Bu durum, enerji alanı için büyük bir sorun olup, ülkelerin uzun erimli ve stratejik yaklaşımlara sahip uygun enerji seçenek ve kompozisyonlarının oluşturulamamasında en önemli faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Dünya enerji talebi, 2007 yılında bir önceki yıla göre azalarak % 2.4 oranında artış gösterebilmiştir. 2007 yılında başlayan bu eğilim, 2008 yılında daha da etkili olmuştur.

2.1. Dünya'da Durum:

Yaklaşık 6,5 milyar nüfuslu dünyamızda tüketilen 11,101 Milyar TEP enerjiden kişi başına 1,78 TEP enerji tüketildiği hesaplansa da tüketim eşit bir dağılım göstermediğinden bu rakam OECD ülkelerinde 4.74 TEP'tir. Dünya nüfusunun sadece %5'ine sahip Amerika'da ise 7,89 TEP'i bulmakta dolayısı ile az gelişmiş, gelişmekte olan ve sömürge ülkelerde ise kişi başı tüketim 1 TEP'ten çok daha az olabilmektedir.

Öte yandan, dünyada halen 1,631 milyar insanın (%25,1) enerji hizmetlerinden yararlanma olanağına sahip olmadıkları ve hala elektrik enerjisi ile tanışmadıkları bilinmektedir. Bu oldukça üzücü, kabul edilemez ve gelecekte de dünya genelinde savaşlara neden olabilecek bir durumdur.

Dünya birincil enerji tüketiminin; % 35,6'sı petrol, % 28,5'i kömür, % 23,8'i doğalgaz, % 5,5'i nükleer, % 6,4'ü hidrolik, % 0,2'si yenilenebilir+atık kaynaklardan sağlanmaktadır. Dünya toplam elektrik üretiminde kullanılan birincil kaynakların (IEA 2005a, syf:24) dağılımı ise; Kömür %40,1, Doğalgaz %19,4, Hidrolik %15,9, Nükleer %15,8, Petrol %6,9 ve Diğer %1,9 şeklindedir

Gerek Fosil kaynakların sınırlı olması, gerekse iklim değişikliği ve çevresel etkenler nedeniyle yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmenin çok daha akılcı bir çözüm olduğu açıktır.

2.2 Türkiye'de Durum:

2009 yılında ekonomideki gerilemenin sürmesi sonucunda, özellikle petrol ve doğal gaz talebindeki azalmayla birlikte birincil enerji tüketimi yüzde 6,7 oranında düşüş göstermiştir. Böylece 2008 yılında 106,5 MTEP (milyon ton petrol eşdeğeri) olarak gerçekleşen birincil enerji tüketimi 2009 yılında 99,4 MTEP'e gerilemiş ve kişi başına enerji tüketimi 1423 kilogram petrol eşdeğerinden (KEP) 1312 KEP'e düşmüştür.

Kömür, doğal gaz ve petrol, enerji tüketiminin önemli bileşenidir. Özellikle doğal gaz son yılların hızla büyüyen enerji kaynağı olarak tüketimde vazgeçilmez bir yere oturmuştur. Diğer taraftan elektrik enerjisi üretiminde 2008 yılı verilerine göre doğal gazın payı % 49,7 olarak gerçekleşmiştir. 191,6 milyar kWh'lik elektrik üretiminin, santral iç ihtiyaçları dışında kalan 181,8 milyar kWh'i tüketime sunulmuştur. 2008 yılı sonunda ise, 198,4 milyar kWh olarak

gerçekleşen üretimin, 189,4 milyar kWh'i (2007 yılına göre %4,2 oranında bir artışla) tüketime sunulmuştur.

İzlenen yanlış politikalar sonucu, kriz öncesi % 75 düzeyine ulaşan ve 2008 yılında değeri 48 milyar dolar olan enerji sektörünün ithalata dayalı dışa bağımlılığı, ülkemiz ekonomisi ve halk üzerinde önemli bir baskı unsuru haline getirmiştir. Genel enerji talebimizdeki yüksek bağımlılık yanı sıra elektrik üretiminde de yaklaşık % 60 oranında ithalata bağımlı olan ülkemizde, elektrik fiyatları sürekli artmakta, ithalatta yaşanacak bir aksamanın Türkiye'yi karanlıkta bırakabileceği korkusu yaşanmaktadır.

Enerji üzerinden alınan yüksek vergiler ve hane halkı toplam gelirinin gittikçe düşmesi nedeniyle enerji harcamalarının aile giderlerinin içindeki payı önemli oranda artmış, dünya piyasalarında rekabet etmeye çalışan sanayicimiz üzerinde ağır bir yük haline gelmiştir.

3. TÜRKİYE'DE ELEKTRİK ENERJİSİ

Elektrik Enerjisi; günlük yaşamdaki tüketim yaygınlığı, kullanım kolaylığı, istenildiği anda diğer enerji türlerine dönüştürülebilmesi nedeniyle ülkelerin gelişmişlik düzeyinin en önemli göstergelerinden biridir.

Ülkemiz elektrik enerjisi alanına ilişkin sorunların başında, “yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarımız” potansiyelinin optimal bir şekilde nasıl değerlendirilebileceğine dair gerçek verilerle yapılacak planlamaya dayalı kısa-orta-uzun erimli bir “Devlet Politikası”nın olmayışı gelmektedir. Bu alana müdahil olan birden çok kamu yönetiminde görev ve yetki uzlaşmazlığı, eşgüdüm, işbirliği ve güven eksikliği, görev paylaşımı yerine yetki yarışının neden olduğu yönetim boşluğu da önemli bir etkidir. Buna, özel sektörün sadece kâr düşünerken müdahil olmasının getirdiği olumsuzluklar da eklenmelidir.

2008 yılı itibarıyla ülkemizin elektrik iletim ve dağıtım sistemi;
-380 (420) kV gerilim seviyesinde 14.368,4 km EİH ile 33.220 MVA,
-220 kV gerilim seviyesinde 84,5 km EİH ile 180 MVA,
-154 (170) kV gerilim seviyesinde 31.388,3 km EİH ile 55.404 MVA ve
-66 kV gerilim seviyesinde 477, 4 km EİH ile 672 MVA olmak üzere,
-Toplam 46.318,6 km EİH ile 89.476 MVA kurulu güç bulunmaktadır.
-Bu güç, 582 adet İndirici Trafo Merkezindeki 1241 adet güç trafosu ve dağıtım sistemi ise,
-Toplam 106.480 MVA kurulu gücünde 323466 adet YG/AG dağıtım trafosu,
-70.482,6 km'si yeraltı olmak üzere toplam 945.191,8 km YG ve AG dağıtım hattı ile işletilmektedir.

Tablo.1- Elektrik Enerjisi Kurulu Güç Gelişimi

Birincil Kaynak	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Termik	16.623	19.467	22.974	24.145	25.902	27.420	27.272	27.595
Hidrolik + YEK	11.709	12.291	12.494	12.679	12.941	13.145	13.564	14.222
TOPLAM	28.332	31.758	35.502	36.824	38.843	40.565	40.836	41.817
Artış (%)	3,9	12,1	11,8	3,7	5,5	4,4	0,6	2,4

2008 yılı sonu itibarıyla Türkiye elektrik enerjisi üretimine ait toplam kurulu güç 41.817 MW' tır. 2001 yılında çıkarılan 4628 sayılı Yasa ile Kamunun üretim yatırımlarında elini çekmesi ve elektrik sektörünün piyasa bir anlayışa terk edilmesi ile başlayan süreci özetleyen kurulu güç gelişimi Tablo.1'de verilmiştir.

Tablo.2-Türkiye Kurulu Güç ve Üretim Birincil Kaynaklara Göre Dağılımı (2008 Yılı)

Birincil Kaynak	Kurulu Güç (MW)	Oranı (%)	Üretim (GWh)	Oranı (%)
Barajlı Hidrolik	12.422,80	29,72	30.436,1	15,3
Motorin	26,50	0,06	766,2	0,1
İthal Kömür	1.651,00	3,95	12.566,8	6,3
Taşkömürü	335,00	0,80	3.290,8	1,7
Akarsu	1.405,90	3,36	2833,8	1,4
Rüzgar	363,70	0,87	846,5	0,4
Linyit	8.109,20	19,39	41.858,1	21,1
Jeotermal	29,80	0,07	162,4	0,1
Doğalgaz	13.427,70	32,11	98.685,4	49,7
Nafta	21,40	0,05	43,6	0,2
Katı+Sıvı Çok Yakıtlı	560,30	1,34	0,0	0
Fuel-Oil	1.745,10	4,17	7.208,6	3,6
Yenilenebilir+Atık	59,70	0,14	219,8	0,1
Sıvı+Doğalgaz	1.659,10	3,97	0,0	0
TOPLAM	41.817,20	100,00	198.418,1	100,0

Yap-İşlet, Yap-İşlet-Devret ve İşletme Hakkı Devri kapsamında çalışan üretim tesislerinin (Tablo.3) dışında, 2003 yılı başından 2009 yılı sonuna kadar geçen süre içinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)'ndan lisans almış 1098 adet (ki işletmede olanların büyük bir bölümü Kamu santrali olan) üretim tesislerinin kurulu güçleri toplamı (Tablo.4) yaklaşık 68.272 MW'tır. Lisanslı projelerin inşa halindeki 32.810 MW'lık bölümünün 2003 yılından bu yana işletmeye alınamamış olması, oluşturulmaya çalışılan "PIYASA" yapısının gerçek yüzünü yansıtmaması açısından önem taşımaktadır.

Tablo.3- İşletme Hakkı Devri (İHD), Yap-İşlet (Yİ) ve Yap-İşlet-Devret (YİD) Kapsamındaki İşletmede Olan Diğer Santraller

Üretim Tesisleri	Tesis Sayısı	Kurulu Güç (MW)		
		Termik	HES+RES	Toplam
İşletme Hakkı Devri	2	620,00	30,10	650,10
Yap-İşlet	5	6.101,80	0,00	6.101,80
Yap-İşlet-Devret	24	1.449,60	999,40	2.449,00
TOPLAM	31	8.171,40	1.029,50	9.200,90

Tablo.4- Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'ndan Lisans Alan Elektrik Üretim Tesisleri (2009)

Birincil Enerji	Lisans Almış Tesis Sayısı	Kurulu Güç (MW)		
		İnşa Halinde	İşletmede	Toplam
Termik	320	16.796,99	21.050,02	37.847,01
Hidrolik	678	13.314,86	13.534,14	26.849,00
Rüzgar	92	2.559,55	792,45	3.352,00
Jeotermal	8	139	84,70	223,70
TOPLAM	1098	32.810,40	35.461,31	68.271,70

3.1 Elektrik Enerjisi Üretiminde Fosil Kaynaklar

Kömür: Ülkemiz birincil kaynak olarak yaklaşık 10 milyar ton linyit kömürü rezervine sahiptir. Bu rezerv elektrik enerjisinde yaklaşık 8.500 MW'lık bir kapasiteye karşılık gelmektedir. 2009 yılı sonunda 45.000 MW'a yaklaşan elektrik enerjisi kurulu güç kapasitesi içinde linyit kömüre dayalı kurulu güç 8.109 MW'tır. Kısaca ifade etmek gerekirse, linyit kömüre dayalı kurulu gücümüzün üzerinde bir yerli potansiyelimiz kullanılmayı beklemektedir. Bu kapasitenin yıllık üretim karşılığı da yaklaşık 50 milyar kWh'tir ki, bu gün için yıllık tüketimimizin %25'ine karşılık gelmektedir.

Hal böyle olmasına karşı EPDK'nın ithal kömüre dayalı elektrik üretim tesisleri için lisans vermesini anlamak mümkün değildir.

Doğalgaz: Elektrik üretimimizin içinde birincil kaynak olarak en önemli paya sahip yakıttır. Elektrik üretiminin yaklaşık yarısında birincil kaynak olarak doğal gaz kullanılmaktadır. Doğal gaz santrallerinin kısa sürede tesis edilebilmesi, yıllık çalışma sürelerinin diğer santrallere göre daha uzun olması ve tesisini müteakip işletmeye alınarak yapılan yatırımın da kısa sürede geri dönüşü gibi nedenler, serbest piyasa yapısı içinde özel üretim şirketlerinin tercihleri açısından önemli olmaktadır.

Devletin yabancı ülkelerle yapmış olduğu al yada öde garantili gaz anlaşmaları nedeniyle gaz kullanımını da bir ölçüde desteklenmekte ve ithal doğal gaza dayalı elektrik üretim tesisleri için hiçbir sınırlama getirilmeksizin EPDK tarafından lisans verilmektedir. Verilen lisansların proje bazında hayata geçirilmesinin sonucu olarak, doğal gaza dayalı elektrik üretimi artacağı gibi arz güvenliği tehdidinin daha da büyümesi kaçınılmaz olacaktır.

Bakanlık, 18.05.2009 tarihinde yayınlamış olduğu "Elektrik Enerjisi Piyasası ve Arz Güvenliği Strateji Belgesi" ile bir taraftan doğal gazın elektrik üretimindeki payının %30'un altına indirileceğini belirtmekte, diğer taraftan da doğal gaz yakıtlı üretim tesisleri için kısıtlayıcı hiçbir önlem almamaktadır.

Bu çelişki; her ne kadar arz güvenliği konusunda iyimser olduğunu her fırsatta belirten enerji yöneticilerinin, arz güvenliği konusundaki kaygılarının varlığı ile izah edilebilir.

3.2 Elektrik Enerjisi Üretiminde Yenilenebilir Kaynaklar

Hidrolik Kaynaklar: Teknolojik gelişmeler ve yeni yapılan ölçümlerle oluşturulan projelerle bu kapasitenin 150 milyar kWh'a¹ kadar çıkabileceği, 2023 yılında ise 180 milyar kWh olacağı yine DSİ Genel Müdürlüğünün raporlarında yer almaktadır.²

Ülkemizdeki hidrolik potansiyelden 2009 yılında yaklaşık 35,9 milyar kWh elektrik üretimi gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla, 150 milyar kWh olarak kabul edebileceğimiz teknik ve ekonomik potansiyelin ancak % 23,9'u (130 milyar kWh'a göre % 27,6'sı) kullanılabilmiştir.

Bilindiği üzere, 4628 sayılı Yasa gereği Kamu üretim yatırımların elini çekmiş ve üretim yatırımlarının özel şirketler eliyle yapılmasının önü açılmıştır. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) da bu kapsamda 2003-2009 yılları arasında özel üretim şirketlerine toplam 15.194 MW kurulu güce karşılık gelen 573 adet HES lisansı³ vermiştir. Bu süre içinde bu lisanslardan sadece 84 adeti (yaklaşık kurulu gücü 1339 MW) işletmeye alınabilmiştir. İşletmeye alınan bu HES'lerin de 82 adeti 50 MW'ın altında kurulu gücü olan küçük ölçekli akarsu tipi hidroelektrik santralleridir.

Hidrolik potansiyelin özel sektör yatırımları ile değerlendirilmesi hedeflenmiş ancak verilen lisanslar 4628 sayılı Yasanın açmazı olarak ticari amaçlarla elden ele dolaşarak lisans piyasası oluşturulmuştur.

Hidrolik potansiyel açısından ülkemizin en zengin bölgelerinden biri Doğu Karadeniz bölgesidir. Doğu Karadeniz Havzasında 4628 sayılı kanun kapsamında 350 adet proje başvurusunda bulunulmuştur. Bunlardan 91 adedi kamu tarafından geliştirilmiş projeler, 259 adedi ise özel sektör tarafında geliştirilmiş projelerdir. Bölge içinde yer alan irili-ufaklı 350 adet HES projesinin toplam kurulu gücü aşağıdaki tabloda da görüleceği üzere 4.704 MW'tır.

Tablo.5- Doğu Karadeniz Bölgesi Havza Projeleri

Havza Geneli	Kurulu Güç (MW)	Toplam Enerji (GWh/yıl)	Proje Adedi
İşletmede	359,98	1304,77	7
İnşaat Aşamasında	849,69	2939,62	25
Su Kullanım Hakkı Anlaşması	1918,88	6974,31	119
Fizibilite	1575,58	5430,13	199
Toplam	4704,14	16648,83	350

Bölge halkı; söz konusu projelerde çevresel boyutun yeterince dikkate alınmadığını, öngörülenden daha fazla ağaç kesildiğini, orman ve mera alanlarının göz ardı edildiğini değişik platformlarda dile getirmektedirler. Canlıların yaşamlarını sürdürebilmesi için ihtiyaç duyulan suya gereken önem verilmediği ve gerekli denetimlerin yapılmadığı şikâyetleri bulunmaktadır. ÇED alırken bütüncül bir havza planlamasının yapılmaması ve birbiri ardına ardışık birçok projeye izin verilmesi ile ÇED'lerin gereği gibi hazırlanmadığı yönünde yoğun eleştiriler ve sorunlar bulunmaktadır. En büyük problemin, fizibiliteleler incelenirken ve akarsu havzası ilana çıkarken plan yapılmamasından kaynaklandığı ifade edilmektedir. Havzalar arası su aktarımının yapılması, inşaat atıkları, su kirliliği, tarım arazilerinin yerleşime açılması ve proje tipinin seçilmesinde havza özelliklerinin dikkate alınmaması da diğer şikâyetleri oluşturmaktadır.

¹ <http://www.dsi.gov.tr/hizmet/enerji.htm>

² http://www.dsi.gov.tr/faaliyet_raporlari/2008_faaliyet_raporu.pdf (syf-62)

³ <http://www.epdk.org.tr/lisans/elektrik/lisansdatabase/verilentesistipi.asp>

Rüzgâr: Ülkemiz rüzgâr enerjisi açısından oldukça yüksek bir potansiyele sahiptir. 50 metredeki rüzgar gücü baz alınarak yapılan ölçüm ve değerlendirmelerde hızı 6,8 -7,5 m/s olan rüzgar gücü kapasitesinin yaklaşık 76.787 MW, toplam rüzgar gücü kapasitesinin de 114.174 MW olduğu görülmektedir.

2007 yılında hazırlanmış olan REPA verilerine göre ülkemizin; çok verimli düzeyde 8.000 MW, orta verimli düzeyde 40.000 MW olmak üzere toplam 48.000 MW'lık rüzgâr enerji santrali güç kapasitesine sahip olduğu Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı⁴ tarafından ifade edilmektedir.

31.12.2009 yılı sonu itibarıyla Rüzgâr Enerjisi Santralleri (RES) için EPDK tarafından verilen 92 adet lisansın toplam kurulu gücü ise 3352 MW olmuştur. İşletmeye alınan RES kapasitesi ise 792,5 MW olarak gerçekleşmiştir.

Ülkemizdeki 48.000 MW'lık RES kapasitesinin; 2009 yılı sonuna kadar yaklaşık 800 MW'ının kullanılabilmiş olması, 01 Kasım 2007 tarihinde bir gün için alınan ve yaklaşık 78.000 MW'ı bulan RES başvurularının ise halen değerlendirilememiş olması, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımında bugüne kadar izlenen politikalar açısından düşündürücüdür.

Güneş: Yapılan çalışmalar, ülkemizdeki ortalama yıllık güneşlenme süresinin 2640 saat, ortalama toplam ışınım şiddetinin metrekarede 1.311 kWh/yıl ve güneş enerjisi potansiyelinin de 380 milyar kWh/yıl olduğunu göstermektedir.

2009 yılı için yıllık elektrik enerjisi tüketimimizin yaklaşık 190 milyar kWh olduğu dikkate alındığında, yenilenebilir enerji kaynağı olarak ülkemizdeki güneş enerjisi potansiyelinin; birincil enerji temini için harcanan finansmanın yanında gerek arz gerekse yerel olması açısından önemini göstermektedir.

Bakanlık tarafından 18.05.2009 tarihinde yayınlanmış olan “Elektrik Enerjisi Piyasası ve Arz Güvenliği Strateji Belgesi”nde güneş enerjisinin kullanımına yönelik bir hedefin bulunmaması yenilenebilir kaynaklara verilen önem açısından düşündürücü bir olgudur.

Jeotermal: 2009 yılı sonu itibarıyla jeotermal kaynaklı elektrik üretimi için EPDK tarafından lisans verilen 8 projenin toplamı olan 223,7 MW'ın 77,2 MW'lık bölümü işletmeye girmiştir. Ülkemizdeki jeotermal enerji daha çok seracılık ve ısıtma amaçlı kullanılmaya yönelik olsa da ne yazık ki bu konuda da çelişkiler yaşanmakta, jeotermal enerjinin bulunduğu bölgelerdeki şehirlerde bile doğal gaz şebekesi tesis edilerek konutlar ithal kaynak kullanımına adeta zorlanmaktadır.

3.3 Nükleer Enerji

Ülkemizde, nükleer santral yapılmasını isteyen kesimler tarafından sürekli olarak nükleer santrallerin maliyetler açısından diğer santraller ile rekabet edebilir hale geldiği iddia edilmektedir. Nükleer santraller, doğal gaz kombine çevrim santralleri ve karbon vergisi uygulanmaması halinde, kömür santralleri karşısında ömür boyu daha yüksek maliyetlere (overall lifetime costs) sahiptir. Aşağıda verilen Tablo.6'da, Massachusetts Institute of Technology tarafından kullanılan bir modele göre nükleer enerjiden elektrik üretimi maliyetlerinin diğer kaynaklarla karşılaştırılması yapılmakta ve nükleerin hangi koşullarda diğerleriyle rekabet edebilir hale gelebileceği gösterilmektedir. Nükleer Santrale karşı olmayan, tam tersi, nükleer santrallerin hangi şartlarda kabul edilebilir hale gelebileceğini irdeleyen bir çalışmada yer alan bu tablo bile maliyetlerin ne düzeyde olduğunu açıkça göstermektedir.

⁴<http://www.enerji.gov.tr/index.php?dil=tr&sf=webpages&b=rüzgar&bn=231&hn=&nm=384&id=40696>

Tablo.6- Elektrik Maliyetleri Karşılaştırması

SANTRAL TÜRÜ (2002 yılı \$)	Üretim Maliyeti (Yapım ve işletme maliyetlerinin bugünkü değeri / (LEVELIZED COST) Cent / kWh
Nükleer (Hafif Sulu Reaktör)	6.7
-(İnşa Maliyeti % 25 düşürülürse)	5.5
-(İnşa Süresi 5 yıldan 4 yıla inerse)	5.3
-(İşletme-Bakım Masrafları 13 mills/kWs'e düşürülürse)	5.1
-(Sermaye Maliyeti gaz/kömür seviyesine düşürülürse)	4.2
Pulverize Kömür	4.2
Kombine Çevrim Gaz Türbini (gaz fiyatı 3.77\$/Mcf)	3.8
Kombine Çevrim Gaz Türbini (gaz fiyatı 4.42\$/Mcf)	4.1
Kombine Çevrim Gaz Türbini (gaz fiyatı 6.72\$/Mcf)	5.6

Kaynak: "The Future of Nuclear Power: An Interdisciplinary MIT Study" 2003 (Mills; 1/10. Cent, Mcf : bin ft³)

Kısaca aşağıdaki riskleri içinde barındıran nükleer santrallerde;

- Yatırım, finansman, garanti, kredi ile tesis ve işletme maliyetlerinde ekonomik ve ticari alanda günümüze kadar yaşanmış ve bundan sonra da yaşanması muhtemel sorunlarını,
- Atıkların nasıl bertaraf edileceğinin hala çözümsüzlüğünü,
- Uranyum yakıtı işletmeciliğinin sorunlarını,
- Arızalar nedeniyle sık sık devre dışı kalmasını,
- Normal işletme anında bile çevreye sızan radyasyon yayılımını,
- Sıkça yaşanan ve milyonlarca kişiyi etkileyen nükleer kazaları,
- Nükleer santrallerin, yüksek güvenlik gereklilikleri ve diğer nedenlerle lisanslama ihale, inşaat-tesis ve üretime geçiş süreçlerinin 15-20 yılı bulmasını,
- Nükleer silahlanma çabalarını,
- Nükleer enerjiye karşı oluşan yurttaş tepkisi ve güvensizliğini, göz önüne alarak "**Nükleer Santrallere Hayır**" demek zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır.

4. ENERJİ POLİTİKALARI ve ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARI

Planlı ve büyük yatırımlar gerektirmesi nedeniyle enerji alanındaki yatırımlar gelişmiş ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de başından itibaren kamu olanakları ile yapılmıştır. Ancak 1980 sonrasında dünyadaki "yeni liberal" politikalar doğrultusunda başlayan özelleştirme uygulamaları, sermaye birikimi krizine bir çözüm olarak ortaya sürülmüş, "Sermaye birikimi krizi" çözülmeye çalışılırken, ne yazık ki toplumsal kriz derinleştirilmiştir. Özelleştirmenin "doğası", bir aktarımı içermektedir.

Enerji sektörünün, 1984 yılında 3096 Sayılı yasa ile başlatılan ve "Özelleştirme-Serbestleştirme" gibi kavramlar ve bugüne kadar sürdürülen uygulamalar ile son 20 yılda ciddi bir kargaşa ortamına itildiğine tanık olmaktayız. Bu durumun en somut ifadesi zamanında gerçekleştirilemeyen yatırımlar nedeniyle elektrik enerjisinde arz güvenliğinin sağlanmasında ciddi bir riskin oluşmasıdır. Artık ilgili bütün kesimler enerji krizinden ısrarla söz etmektedirler.

Özelleştirme stratejisi adı altında ortaya konulan gelecek döneme ilişkin yapılacak istenenlere bakacak olursak yukarıdaki olumsuzlukları yeniden yaşayacağımız aşikârdır. Örneğin dağıtım lisansı sahiplerinin perakende satış lisansına sahip olmamaları gerektiği Rekabet Kurulu tarafından belirtilmiş olmasına karşın özelleştirme öncesinde çıkarılan yasayla dağıtım lisansı sahiplerinin perakende satış lisansına da sahip olabilmelerinin yanında üretim lisansı için var olan kısıt bile kaldırılmıştır.

Ayrıca hizmetin özelliği gereği tekelin söz konusu olduğu dağıtım şebekelerinin özelleştirilmesinde, bölgesel tekelleşmeye izin verildiği gibi bu tekellerden kaç tanesine bir şirketin sahip olabileceği konusunda da sınırlama yapılmamıştır. Bu durum hem yatay hem de dikey özel tekellerin önünün açılması demektir.

Özelleştirme - serbestleştirme uygulamaları sektörün merkezi - bütünsel yapısını bozmuş, böylesine stratejik bir alanda planlama kavramından uzak, günü birlik çözümler ile enerji alanı özel sektörün insafına ve yalnızca kârını daha da artırma güdüsüne terk edilmiştir.

Elektrik dağıtım ihaleleri

İçinde bulunduğumuz dönem itibarıyla, Kayseri Bölgesi hariç olmak üzere 20 dağıtım bölgesinden 4 adeti (Aydem, Başkent, Sakarya ve Meram) özel sektöre devredilmiş durumdadır. 2009 yılının Kasım ve 2010 yılının Şubat aylarında yapılan açık artırmalar sonucu özelleştirme bedelleri belirlenen Çoruh, Yeşilirmak, Osmangazi, Vangölü, Fırat, Çamlıbel ve Uludağ Elektrik Dağıtım Bölgelerinin özel sektöre devri için Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) Kararı aşamasına gelinmiştir. Bunların dışında kalan Boğaziçi, Gediz, Dicle ve Trakya Elektrik Dağıtım Bölgelerinin İşletme Hakkı Devrini gerçekleştirmek üzere özelleştirilme ilanına çıkmıştır.

Tablo.7-Dağıtım Şirketlerine Ait 2008 Yılı Alım-Satım ve Kayıp-Kaçak Verileri

Bölge	Dağıtım Şirketi	Toplam Abone Sayısı (adet)	Toplam Abone İçinde Payı (%)	Alınan Elektrik (MWh)	Satılan Elektrik (MWh)	Kayıp ve Kaçak (MWh)	Kayıp ve Kaçak Oranı (%)	Alınan Elektrikteki Pay (%)	Satılan Elektrikteki Pay (%)
E.1	Dicle EDAŞ - (6 İl)	1.046.518	3,36	14.576.461	5.213.990	9.362.471	64,23	9,03	3,77
C.2	Vangölü EDAŞ - (4 İl)	402.974	1,29	2.579.966	1.137.226	1.442.740	55,92	1,60	0,82
D.3	Aras EDAŞ - (7 İl)	725.151	2,33	2.274.083	1.655.806	618.277	27,19	1,41	1,20
B.4	Çoruh EDAŞ - (5 İl)	988.226	3,17	2.538.147	2.267.748	270.399	10,65	1,57	1,64
C.5	Fırat EDAŞ - (5 İl)	659.489	2,12	2.395.654	2.145.246	250.408	10,45	1,48	1,55
C.6	Çamlıbel EDAŞ - (3 İl)	734.668	2,36	2.289.806	2.087.933	201.873	8,82	1,42	1,51
F.7	Toroslar EDAŞ - (6 İl)	2.597.355	8,34	15.262.841	13.904.889	1.357.952	8,90	9,45	10,05
A.8	Meram EDAŞ - (6 İl)	1.530.509	4,91	6.393.604	5.858.905	534.699	8,36	3,96	4,23
A.9	Başkent EDAŞ - (7 İl)	3.078.870	9,89	12.166.604	11.161.478	1.005.126	8,26	7,53	8,06
F.10	Akdeniz EDAŞ - (3 İl)	1.469.794	4,72	6.645.856	6.048.579	597.277	8,99	4,12	4,37
E.11	Gediz EDAŞ - (2 İl)	2.344.560	7,53	14.796.768	13.861.921	934.847	6,32	9,16	10,02
C.12	Uludağ EDAŞ - (3 İl)	2.278.474	7,32	11.642.562	10.940.535	702.027	6,03	7,21	7,91
E.13	Trakya EDAŞ - (3 İl)	767.758	2,47	5.885.811	5.473.201	412.610	7,01	3,64	3,95
F.14	İstanbul A. Yakası EDAŞ	2.102.234	6,75	9.490.630	8.672.066	818.564	8,62	5,88	6,27
A.15	Sakarya EDAŞ - (4 İl)	1.307.982	4,20	9.348.513	8.760.455	588.058	6,29	5,79	6,33
B.16	Osmangazi EDAŞ - (5 İl)	1.276.739	4,10	5.319.807	5.041.687	278.120	5,23	3,29	3,64
E.17	Boğaziçi EDAŞ - (Avrupa Yaka)	3.832.824	12,31	21.282.490	18.947.581	2.334.909	10,97	13,18	13,69
A.18	Kayseri ve Civ. Elektrik TAŞ	521.453	1,67	2.391.826	2.224.371	167.455	7,00	1,48	1,61
A.19	Aydem EDAŞ - (3 İl)	1.508.236	4,84	6.177.294	5.626.092	551.203	8,92	3,83	4,07
F.20	Göksu EDAŞ - (2 İl)	487.456	1,57	3.562.127	3.302.585	259.542	7,29	2,21	2,39
B.21	Yeşilirmak EDAŞ - (5 İl)	1.479.311	4,75	4.467.206	4.062.656	404.550	9,06	2,77	2,94
TOPLAM		31.140.581	100,00	161.488.056	138.394.950	23.093.106		100,00	100,00
A	Özel Sektörde (5 Bölge - 21 İl)	7.947.050	25,52	36.477.841	33.631.302	2.846.539	7,80	22,59	24,30
B	ÖYK Kararında (3 Bölge - 15 İl)	3.744.276	12,02	12.325.160	11.372.091	953.069	7,73	7,63	8,22
C	ÖYK Kararında (4 Bölge - 15 İl)	4.075.605	13,09	18.907.988	16.310.940	2.597.048	13,74	11,71	11,79
D	Yargı Aşamasında (1 Bölge - 7 İl)	725.151	2,33	2.274.083	1.655.806	618.277	27,19	1,41	1,20
E	İhale Aşamasında (4 Bölge - 12 İl)	7.991.660	25,66	56.541.530	43.496.693	13.044.837	23,07	35,01	31,43
F	TEDAŞ'ta Kalan (4 Bölge - 11 İl)	6.656.839	21,38	34.961.454	31.928.118	3.033.336	8,68	21,65	23,07
TOPLAM		31.140.581	100,00	161.488.056	138.394.950	23.093.106		100,00	100,00

Tablo.7’de görüleceği üzere, 2010 yılı sonuna kadar yukarıda belirtilen bu bölgelerin özel sektöre devrinin gerçekleşmesi halinde; 2008 yılı değerleriyle dağıtım şirketleri tarafından satın alınan elektrik enerjisinin yaklaşık % 77’si özel dağıtım şirketleri tarafından kullanıcıların tüketimine sunulmuş olacaktır. Gerek ÖYK Kararı aşamasına gelmiş gerekse ihale ilanı çıkmış dağıtım bölgelerinin özel sektöre devri neticesinde, ülke genelindeki yaklaşık 31,1 milyon aboneden 23,5 milyonunun etkilenmesi söz konusu olacaktır. Bugün yapılması gereken; dağıtım özelleştirmelerinin ertelenmesi değil, kamu yararı gereği tamamen iptal edilmesidir.

Türkiye; Dünya Bankası’yla birlikte yürütülen politikalar doğrultusunda enerji açmazına girmiştir. Enerjide özelleştirmelerin geciktiğinin vurgulanması, küresel sermayenin taleplerinin Türkiye’de uygulanmaya çalışılmasıdır. DB ve IMF gibi “Küresel Sermaye”nin organlarından bağımsız, Türkiye’nin ihtiyaçları doğrultusunda enerji alanının yeni baştan masaya yatırılması, bütüncül, planlı bir yaklaşımla enerji alanının yönetilmesi gerekmektedir. Özelleştirmelerin yarar değil, zarar getirdiği ortadadır. Geçmiş yıllar bu anlayışla heba olmuştur. Kamunun acilen “inisiyatifi” ele alarak, yatırımlara başlaması gerekmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bizim de içinde bulunduğumuz gelişme sürecinde olan ülkeler, kalkınmalarını gerçekleştirmek için kaynaklarını en verimli şekilde kullanmak, bunun için de planlı bir kalkınma stratejisi uygulamak ve alt yapı yatırımlarını gerçekleştirmek için kamu yatırımlarına gereksinim duymaktadır.

4628 sayılı yasa ile amaçlanan “Serbestleştirme” sonucu “Merkezi Planlama Yapısı”ndan, piyasa katılımcılarına dayalı dağıtım bir yönetim yapısına geçilmiştir. Aradan geçen 8 yıl bizlere bir kez daha göstermiştir ki, elektrik enerjisi planlaması; üretim, iletim, dağıtım ve tüketimin bütüncül bir anlayışla, merkezi bir yapı içinde ele alınması gereken bir alandır ve bu açmaza bir an önce çözüm bulunmalıdır.

EMO; “Özelleştirmelerde öncelik kimin olmalı?” gibi bir tartışmanın tarafı değildir. Çünkü özelleştirmelerin yapılmaması gerektiğini, bu işlemlerin kamu zararına yol açan, genel anlamda toplumsal çıkarların sermayeye devredilmesi anlamına geldiğini bilmektedir.

1. Kesintisiz, güvenilir, kaliteli ve ucuz enerji kullanımının insanın en temel/doğal hakkı ve enerji tedarikinin de zorunlu bir kamu hizmeti olduğunun unutulmaması,
2. Üretimden tüketime bir bütün olan enerjinin, ülkemize özgü koşullarda ve bütüncül bir anlayış içinde değerlendirildiği özerk ve dikey entegre kamusal - merkezi bir yapı içinde ele alınması,
3. Enerji üretiminde ulusal ve yenilenebilir enerji kaynaklarına öncelik verilerek ülkemizdeki mevcut potansiyellerinin değerlendirilmesi,
4. Rüzgâr, güneş, jeotermal, biyogaz, biyokütle, hidrojen gibi enerji kaynaklarının elektrik enerjisi üretimi içindeki paylarının artırılması ve bu konuda ulusal teknolojiler oluşturmak üzere Ar-Ge çalışmalarına genel bütçeden yeterli bir pay ayrılması,
5. Elektrik enerjisinde kayıp-kaçak tanımlarının ayrıştırılması ve kayıp ile kaçak elektrik kullanımının, gelişmiş ülkelerdeki oranlara düşürülmesi,
6. Enerjinin verimli/etkin kullanımına yönelik projelerin desteklenmesi ile ulusal enerji tasarrufu bilincini oluşturmak üzere ilköğretimden başlayan eğitim programları hazırlanması,
7. Ülkemizin elektrik enerjisi talebini karşılamak ve kaynak çeşitliliği için öngörülen, ancak uluslararası lobilerin pazarladığı, zenginleştirilmiş kaynak kullanımından, atık durumu ve maliyetine kadar birçok sorunu da beraberinde taşıyan, sökülmesi yapılmasından kat kat pahalı olan Nükleer Santral sevdasından vazgeçilmesi,

8. Türkiye hidrolik potansiyelinin yaklaşık %30'unu kullanmaktadır. Değerlendirilebilecek %70'lik bir hidrolik potansiyel varken Ilısu HES gibi, çevresel ve kültürel mirası tahrip edici etkileri üst düzeyde olan projeleri öncelikli olarak ele alan yada Samsun'da, Amasra'da İthal Kömüre dayalı santral kurarak Çarşamba ovasını ve Türkiye'nin gözbebeğini karartacak "külliye yanış" enerji politikalarından vazgeçilmesi,

9. Enerji arz güvenliğinin, piyasa koşullarında oluşan ticari bir düşünceyle değil kamu hizmeti anlayışıyla devlet tarafından sağlanması için gerekli önlemlerin acilen alınması, geçmişteki sorunlu örnekler göz önüne alınarak, özelleştirme uygulamalarına son verilmesi,

10. Enerjinin üretimi ve tüketiminde, enerji-çevre-insan ilişkisinin mutlaka gözetilmesi,

11. Sektör hizmetlerinde "kamu hizmeti" niteliğinin benimsenmesi ve bu anlayış içinde önceki uygulamalar ve yargı kararları değerlendirilerek özellikle elektrik alanında ülke koşullarına uygun yeniden yapılanma modellerinin belirlenmesi,

12. İstihdama ve ulusal ekonomimize katkısı yadsınamayacak düzeyde olan yerli elektromekanik sanayi için gerekli koruyucu tedbirler ile gelişimini sağlayacak önlemlerin alınması,

13. Enerji politikalarının doğru hedeflere göre, çevreye uyumlu, güvenilir oluşturulması ve enerjinin herkesin kullanabileceği ucuzlukta olması,

14. Tamamına yakını ithal edilmekte olan doğal gazı bağımlılığımızın biran önce kabul edilebilir seviyelere (%15-20) indirilmesi ve buna paralel olarak ithalatın yapıldığı ülke sayısının da çeşitlendirilmesi,

15. Yenilenebilir kaynak potansiyelimizin destek ve teşviklerle daha büyük ölçüde değerlendirilmesi, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı ile ilgili orta ve uzun vadede tutarlı hedefler konulması, bu hedeflerin gerçekleşmesini sağlayacak stratejiler oluşturularak yol haritalarının belirlenmesi, izlenmesi/denetlenmesi,

16. Türkiye'nin bir enerji envanterinin çıkarılması, planlama, kamusal üretim-denetim ve yerli kaynak kullanımını reddeden özelleştirme ve serbestleştirme politikalarından vazgeçilmesi, kamunun yatırım yapabilmesi, yetişmiş ve nitelikli insan gücümüzün özelleştirme uygulamaları ve politik müdahalelerle tasfiye edilmemesi, enerjinin üretimi ve yönetiminde en temel unsur olan insan kaynağımızın eğitimi, istihdamı v.b. konuların enerji politikalarının temeli olması,

17. 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun iptal edilmesi, kamunun enerji yatırımı yapması önündeki engellerin kaldırılması, Ülke'nin, tüm olaylara bilim ve toplumsal çıkarlar penceresinden bakan, buna uygun düşünen ve üreten insanların içinde yer aldığı TMMOB ve EMO örgütülüğünün, çeşitli eylem ve söylemlerle kamuoyuna sunduğu "Enerji Raporları"na, hak ettiği değerin verilerek, ülke enerji politikalarının bu raporlar doğrultusunda hayata geçirilmesi sağlanmalıdır.

ÖRGÜTLENME KOMİSYONU RAPORU

Ülkemizdeki bütün demokrasi güçlerinin sesini boğmaya dönük olumsuz gelişmeler TMMOB ve odamızı da tehdit etmektedir. Bu durum karşısında bir mücadele ve meslek örgütü olarak EMO'nun demokrat-muhafız yapısının korunması ve güçlenmesi daha büyük önem kazanmakta örgütlenme çalışmaları açısından sorumluluk ve görevler yüklemektedir. Bu konuda komisyonumuzun önemseydiği bazı gözlem ve tespitleri Genel Kurulumuz üstünden örgütümüzle paylaşmayı yararlı buluyoruz.

Ülkesine, mesleğine, onuruna sahip çıkan; bağımsız, demokratik bir Türkiye ve insanca yaşamı hedefleyen Odamız, bu amaçlar doğrultusunda her dönem örgütlenmesini irdelemek ve geliştirmek durumundadır. EMO; örgütlenmesini tartışıp meslek ve mücadele örgütü bütünlüğünün gereklerini yerine getirdiği ölçüde güçlenebilir. Oda faaliyetlerinin, Odamızın bugün yüklendiği sorumluluklar ve görevler göz önünde bulundurulduğunda, belirli sayıda kişinin olağanüstü yetenek, gayret ve özverileri üzerinden yürütülmesinin olanaksızlığını öteden beri söylemekteyiz. Eskiden beri gelişmeleri ve çalışmaları kendi birikim ve yeteneklerimizin düzeyi ile sınırlamaksızın; yeteneği, isteği ve zamanı olan herkesin katkısına açık çalışma ortamları yaratmak olarak tanımladığımız Oda'daki demokrat mühendislerin görevleri, bugün EMO'nun bugününü ve geleceğini kucaklayacak kadroların kazanılması ve yetiştirilmesi boyutu kazanmıştır.

EMO'nun emek ve demokrasi eksenli bir tutumla bilimi ve tekniği halkın hizmetine sunarken egemen çıkar çevrelerinin müdahale ve saldırılarına karşı katı, kararlı ve tutarlı bir mücadele çizgisini sürdürmenin gücünü kendi iç ortamının sakin, dingin, barışçıl, demokratik, katılımcı ve dayanışmacı ilişkilerinden, ortak aklımdan alabilmelidir. Sürece bu açıdan olumlu katkı koyucu olmayan gerilim yaratıcı, kişisel, yapay, anlamsız tartışma ve didişmeler EMO ortamından uzak tutulmalıdır. Topluma, üyelere, mesleğimize, bir birine ve kendisine saygısı olan herkes böylesine barışçıl ve verimli bir çalışma ortamının yaratılması ve geliştirilmesine özen göstermelidir. EMO'nun tüm devrimci, demokrat, çağdaş, ilerici üyelerine ve yöneticilerine bu açıdan önemli sorumluluklar düşmektedir.

Elektrik, elektronik, bilgisayar, biyomedikal mühendisliği alanlarındaki teknik gelişmeler hızlı ilerlemekte, değişmektedir. EMO üye profili hızlı ve köklü bir şekilde değişmektedir: Daha önceleri elektrik mühendisi ağırlıklı olan üye sayısında giderek elektronikçi ve bilgisayarlıların ağırlığı artmaktadır. Yeni dallardan meslektaşlar sürece katılmaktadır. TMMOB'nin yaptığı "Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması"nda örgütlenme açısından önemli saptamalar yapılmaktadır. Örneğin zaten önemli bir değişime işaret eden kamu kesiminde (%40,7) özel kesimde (%58,4) çalışma oranları, özelleştirilen kurumlarla birlikte köklü biçimde değişmiştir. O kurumlardaki meslektaşlarımızın mevzuat açısından üyelik statüleri değiştiği gibi örgütlenme gereksinimleri ve biçimleri de farklılaşmıştır. Organize sanayi bölgeleri, teknokentler, meslektaşlarımızın çalıştığı iş ortamları ve alışıla gelen işyeri örgütlenmelerinde önemli değişiklikler getirmiştir. Önceleri SMM eksenli bir Oda çalışması ağırlıklı iken bugün ücretli maaşlı çalışanın %84,2 kendi hesabına çalışanın %15 olduğu ve bu değişimin giderek ilerlediği bir üye görünümü oluşmaktadır. Ekonomik krizin etkileri bu görünümde önemsenecek değişimler yarattığı gibi işsizlik konusunda da ciddi olumsuzluklar getirmektedir. "Ücretli Çalışan – İşsiz Mühendisler Kurultayı" gibi çalışmalar bir ihtiyaç olarak öne çıkmaktadır. Kadın mühendislerin oransal olarak farklılaşması yanı sıra iş hayatındaki göğüslemek durumunda kaldıkları koşulların yükü kadın mühendislerle ilgili çalışmalar yapılmasını kaçınılmaz kılmakta "Kadın Mühendisler Kurultayı" gibi çalışmaları ve bu alandaki

dayanışmayı ihtiyaç haline getirmektedir. "Emekli" konumundaki meslektaşların geçim sıkıntısına düşmeden ve mesleki aktivitelerden kopmadan bir yaşam sürdürebilmeleri özel bir dayanışmayı ve örgütlenmeyi gerektirmektedir. Akademisyen meslektaşlarımızın bilgi birikimleriyle Oda çalışmalarına daha aktif katılımlarının ortamının oluşturulması giderek daha önem kazanmaktadır. Meslektaşlarımızın Odaya üye olma oranları, bu duyarlığa sahip olmayan yeni mezunların artışı ölçüsünde düşme göstermektedir. Bu nedenle meslektaşların örgütlenmesinin daha üniversite aşamasında EMO-GENÇ öğrenci örgütlenmesi olarak başlatılması önem kazanmaktadır. EMO GENÇ çalışmasıyla Üniversitelerin Elektrik, Elektronik, Bilgisayar, Biyomedikal Mühendislikleri bölümlerinde okuyan öğrencilerimizin meslektaş kimliği kazanmasında etkin olunmalı, Odanın hayatlarında bir karşılığı olduğu kavratılmalı, Oda onlar için bir gönüllü katılım ortamı haline getirilebilmelidir.

Bütün bunlar, Oda örgütlenmesinin alışlagelen örgütlenme kalıpları, düşüncelerini aşan yeni ölçütler, yeni bakış açıları, yeni unsurlar ve yenilenen yapılar ile daha dinamik bir şekilde yürütülmesinin gerektiğini göstermektedir. Bu güç EMO'yu sevenlerin ellerinde, kafalarında, yüreklerindedir. Dönem içi örgütlenme çalışmalarında bu gücün verimli ve yararlı bir şekilde kullanılması hedeflenmelidir. Örgütü geliştirip güçlendirecek uygulamalar geliştirilmelidir.

Dönem boyunca örgütün her biriminin örgütlenmeye ilişkin gözlem,tespit,deneyim,öneri ve düşüncelerini paylaşmaya ve ortaklaştırmaya yönelik bir kampanya yürütülmelidir.Merkezi olarak yürütülecek bu kampanya kapsamında her birimin örgütlenme sorun ve potansiyeline ilişkin tartışmalara aktif olarak katılması sağlanmalı,Şubeler düzeyinde geliştirilecek sistemli çalışmaların merkezi olarak yapılacak kurultay,çalıştay vb bir çalışma ile harmanlanması sağlanmalıdır. Süreç içerisindeki benimsenen yararlı çözüm ve düşünceler derhal uygulanmaya konulmalı, mevzuat değişikliği gerektirenler 43. Genel Kurula taşınmalıdır.

EMO örgütlülüğünü geliştirmek için örgütlenme komisyonunun önüne koyması gerekenler şunlardır:

- EMO'nun üyelerinin %80'den fazlasının işsiz veya ücretli çalışan olması sebebi ile örgütlenme komisyonu bu alanda çalışmalar yapmalı, TMMOB İşsiz ve Ücretli Çalışan Mimar, Mühendis ve Şehir Plancıları Kurultayı'nda edinilen tecrübeleri ve bilgi birikimini EMO geneline yaymak için çalışmalar yapmalıdır.
- Oda-üye ilişkilerinin güçlendirilebilmesi için kurullar, komisyonlar etkin ve verimli bir şekilde çalıştırılmalıdır. Kararların alt yapısı, komisyonlarda ve kurullarda tartışılarak oluşturulmalıdır.
- EMO'nun asli gelir kaynağı belgeler ve meslek içi eğitimler değil üye aidatlarıdır. Bu amaçla EMO mevcut dar boğazdan çıkmak için mühendislerin odaya üyelik oranını artırmayı önüne koymalıdır.
- Mesleki sorunlarımıza sahip çıkma kararlılığı, ülke ve üye çıkarları için sağlıklı politikaların oluşmasına katkı koymamızı sağlamaktadır. EMO örgütlülüğünün başta enerji sektörü olmak üzere özelleştirmelere karşı mücadelesiyle, nükleer karşıtı mücadelesiyle, yağmaya talana karşı mücadelesiyle halkına ve üyesine olan

sorumluluğunu yerine getirmeye çalışmaktadır. Muhalif seslerin bu derece kısıldığı günümüz Türkiye'sinde tavrını halktan, emekten yana koyan yönetici ve kadroları ile üyesine, ülkesine karşı sorumluluklarını yerine getiren bir EMO'yu savunmak gerekmektedir.

- Serbest çalışan üyelerimizin faaliyet alanlarına yönelik saldırılarla ve haksız rekabete dayalı uygulamalarla etkin bir şekilde mücadele edilmelidir. Mesleki faaliyetlerinde yaşadıkları sıkıntıların çözümüne yönelik çalışmalara, meslek alanları ile ilgili yasa, yönetmelik düzenlemeleri ve teknolojik yenilikler hakkında bilgilendirme çalışmalarına devam edilmelidir.
- Küreselleşmenin ve AB'ye katılımın emperyalist etkileri mesleki anlamda akreditasyon, mesleki tanınırlık, serbest dolaşım, yetkinlik v.b. uygulamalarla karşımıza çıkmaktadır. Buna karşı EMO örgütü bu düzenlemeleri bir mücadele sürecine çevirmelidir.
- EMO, belgelendirme ve meslek içi eğitim ile üyenin elde ettiği diplomanın kapsamını daraltılmasını yetkin mühendisliğin başka bir uygulaması olarak görmeli, bu uygulamaları, aksine, üyesinin haklarını genişletici olarak düzenlemelidir.
- Oda üyelerinin ve çalışanlarının sendikal bilincinin geliştirilmesi ve sendikalaştırılması ile grevli toplu sözleşmeli sendikal haklara kavuşması konusunda yayın ve örgütlenme faaliyetlerinde bulunulması ve bu çerçevede alanımızda ilgili sendikalarla eşgüdüm sağlamalıdır. Esnek üretim ve istihdama dayalı modellere karşı, iş güvenceli tam istihdama dayalı politikayı desteklemelidir.
- Sürdürülmekte olan EMO Genç uygulaması, ilgili şube birimleri üzerinden, tüm üniversiteleri kapsayacak şekilde yaygınlaştırılmalıdır, hem EMO'nun tanıtımı hem de yeni kadrolar kazanılması için üniversitelerde tanıtıcı çalışmalara hız verilmeli ve EMO Genç üyelerine yönelik eğitimler düzenlenmelidir.
- EMO Genç Kurultayı yeniden ve daha güçlü şekilde hem yerelerde hem de merkezi olarak örgütlenmelidir.
- Yeni üye olunurken, mezuniyet yılı değil üye olunduğu zamandan başlayan aidat ödenmesi uygulamasına geçilmesi için hukuksal çalışmalar yapılmalıdır.
- Mesleğin icra edilmediği askerlik süresi ve işsiz kalınan dönemler ile yurt dışında geçirilen sürelerde aidat alınmaması için gerekli hukuksal çalışmalar başlatılmalıdır.
- Çalışıyor bile olsa emekli olmuş üyelerden aidat normal bedelin yarısı kadar alınması için gerekli hukuksal çalışmalar başlatılmalıdır.
- MİSEM vb eğitimlerde işsiz ve veya yeni mezun üyelerden ücret alınmaması ve veya düşük ücret alınması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
- İş Yeri Temsilciliklerinin yaygınlaşması ve işlevli hale gelmesi için özel çalışma grupları kurulmalıdır.
- Ücretli çalışan üyelerin sendikalaşması konusunda teşvik edici çalışmalar yapılmalıdır.
- Alt disiplinlerin mesleki gelişimini hızlandırmak ve EMO'ya desteğini artırmak için MDK ve MEDAK üyeliklerinin seçimle belirlenmesine yönelik gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.